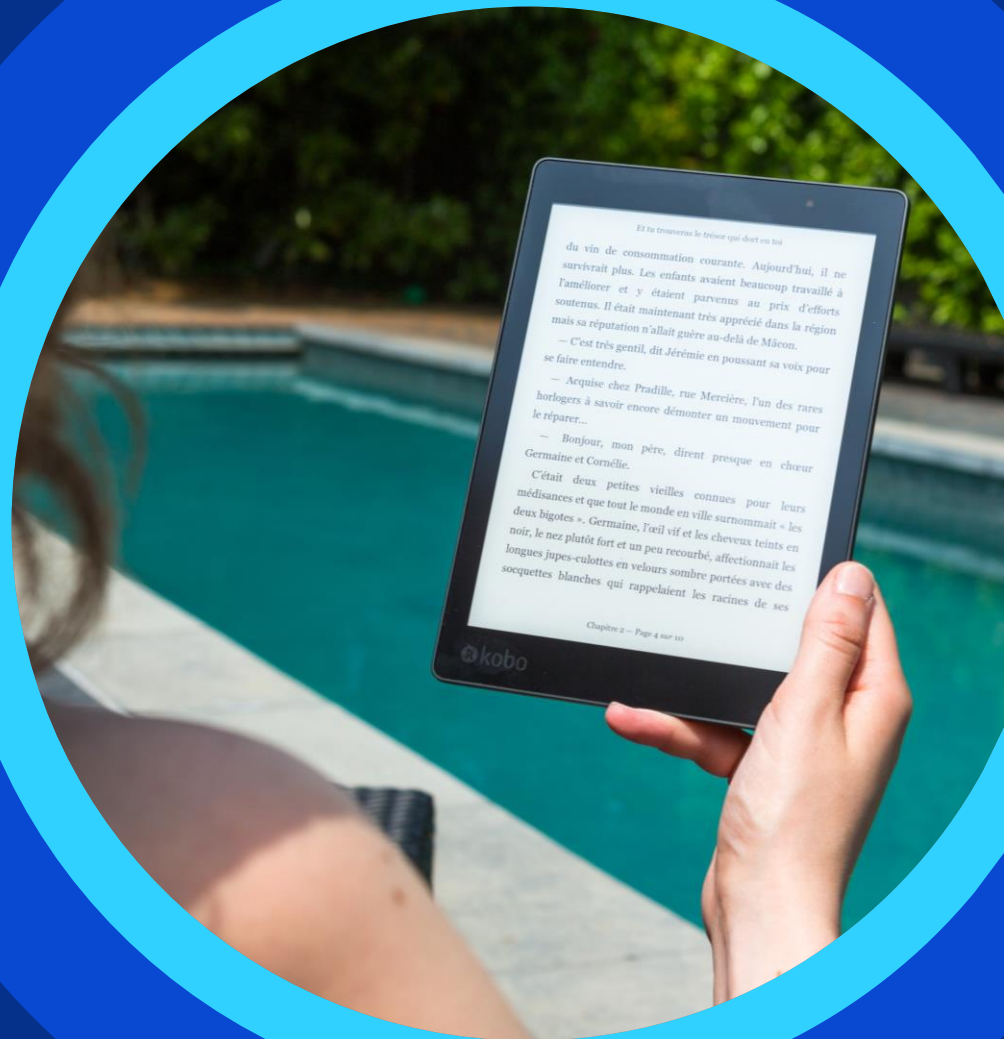

Digitaal lezen en luisteren 2024

Hoe gaan Nederlanders om met digitaal lezen en luisteren?

Robin Nederlof, Erica Nagelhout, Cary Richards
Consumer & Marketing Insights
September 2024

NielsenIQ

Inhoudsopgave

• Achtergrond	03
• Samenvatting	07
• Onderzoeksresultaten	09
- De markt voor digitaal lezen	10
- Hoe leest men e-books en luisterboeken	18
- Huidig digitaal leesgedrag	23
- Potentiële kansen en/of verbeteringen	32
- Wat zijn manieren om doelgroepen te bereiken	41
• Bijlagen	49

Achtergrond en doelstellingen

Achtergrond

Digitaal lezen is niet meer weg te denken uit onze samenleving. Of het nu gaat over e-books, luisterboeken, of leesapps; het is belangrijk te kijken op welke manier digitaal lezen wordt gebruikt en op welke manier het zich ontwikkelt.

Daarnaast is het belangrijk om zicht te houden op (de invloed van) innovaties binnen digitaal lezen en luisteren en de invloed van AI.

SMB is benieuwd hoe Nederlanders omgaan met digitaal lezen en luisteren. Welke applicaties en technieken worden gebruikt bij digitaal lezen en waarom?

Stichting Marktonderzoek Boekenvak

Stichting Marktonderzoek Boekenvak (SMB) is een samenwerking tussen de Koninklijke Boekverkopersbond, Groep Algemene Uitgevers, CPNB, Stichting Lezen en de KB. Sinds 2007 voert onderzoeksbureau GfK in opdracht van SMB vier keer per jaar consumentenonderzoek uit naar het lezen, kopen en lenen van boeken. Alle onderzoeksresultaten en aanvullende analyses zijn verzameld op de website van KVB Boekwerk, het kennis- en innovatieplatform van het boekenvak:

<https://kvbboekwerk.nl/consumentenonderzoek/smb-gfk-kwartaalmetingen/archief-consumentenonderzoek>

Doelstellingen

Doelstelling:

Inzicht krijgen in het huidige gedrag op het gebied van digitaal lezen en luisteren.

SMB wil inzicht krijgen in:

- de totale markt van digitaal lezen; gebruik van papieren boeken, e-books en luisterboeken
- mogelijke innovaties binnen het digitale lezen en luisteren
- voor- en nadelen van diverse manieren van lezen
- hoe men e-books en luisterboeken verkrijgt
- anderstaligheid bij digitaal lezen
- wat het profiel van de verschillende gebruikers is

In dit rapport vergelijken we verschillende groepen met elkaar:

Digitale lezer: een e-book lezer en/of luisterboek luisteraar

E-book Lezer (n=861)

Heeft afgelopen 12 maanden geheel of gedeeltelijk een e-book gelezen.

Luisterboek luisteraar (n=365)

Heeft afgelopen 12 maanden geheel of gedeeltelijk een luisterboek geluisterd

Bibliotheekleden (n=307)

Digitale lezers die lid van zijn van:

- De lokale bibliotheek
- De online Bibliotheek
- Zowel de lokale bibliotheek als de online Bibliotheek

Innovator (n=114)

Digitale lezers die:

- Als eerste nieuwe ontwikkelingen binnen digitaal lezen proberen
- Online bijhouden welke boeken ze hebben gelezen
- Om hun mening worden gevraagd over nieuwe ontwikkelingen binnen digitaal lezen
- Meer enthousiast zijn over nieuwe manieren van lezen dan andere lezers

Innovators worden in het rapport vergeleken met totaal, alle digitale lezers, of met de lezers die geen innovator zijn, de niet-innovators.

Zie bijlage voor de uitgebreidere definitie van innovator.

Kleurlegenda grafieken en tabellen:

E-books	Luisterboeken	Papieren boeken	Totaal digitale lezers
---------	---------------	-----------------	------------------------

Leeswijzer

Achtergrondinformatie over deze groepen staat daar waar relevant vermeld in tekstblokken op de slides.

	NL representatief: is de verhouding zoals die in de gehele populatie in Nederland (14 jaar en ouder) wordt gevonden
Alle respondenten	Alle digitale lezers (afgelopen 12 maanden geheel of gedeeltelijk een e-book gelezen of een luisterboek geluisterd)
*	Significant verschil ten opzichte van vorige meting (56 2021)
	Significant afwijkend van andere groep
	Geven mannen vaker aan dan vrouwen
	Geven vrouwen vaker aan dan mannen
	Opleiding
Laag	Geen onderwijs/ basisonderwijs/ cursus inburgering/ cursus Nederlandse taal; LBO/ VBO/ VMBO (kader- en beroepsgerichte leerweg)/ MBO 1 (assistentenopleiding; MAVO, HAVO of VWO (eerste drie jaar)/ ULO/ MULO/ VMBO (theoretische of gemengde leerweg)/ voortgezet speciaal onderwijs

Midden	MBO 2, 3, 4 (basisberoeps-, vak-, middenkader- of specialistenopleiding) of MBO oude structuur (vóór 1998); HAVO of VWO (overgegaan naar de 4e klas) / HBS / MMS
Hoog	HBO propedeuse of WO propedeuse / HBO (behalve HBO-master) / WO-kandidaats of WO-bachelor; WO-doctoraal of WO-master of HBO-master/ postdoctoraal onderwijs
	Sociaal Economische klasse* (combinatie opleiding en beroep)
A	(hoog)
B1	
B2	
C/D	(laag)
	Inkomen**
	Beneden modaal
	Modaal
	Tussen 1 en 2 keer modaal
	Twee keer modaal of meer

Samenvatting

Samenvatting

Aandeel e-booklezers neemt toe, abonnementsdiensten ook

We zien een toename van het aandeel e-booklezers. 31% van de Nederlandse bevolking (van 14 jaar en ouder) heeft afgelopen jaar (deels) een e-book gelezen, 14% heeft (deels) een luisterboek geluisterd.

Nederlanders die weleens een e-book lezen of een luisterboek luisteren, ook wel digitale lezers, lezen gemiddeld 12 e-books, 11 papieren boeken en 4 luisterboeken per jaar.

We zien tevens een toename van de abonnementsdiensten; Digitale lezers verkrijgen luisterboeken het vaakst via een abonnementsmodel en E-books het vaakst via een boekwinkel op internet, maar qua aantal e-books per jaar worden de meeste e-books ook via een abonnementsmodel verkregen.

De belangrijkste reden om te kiezen voor een abonnementsdienst is de directe beschikbaarheid van boeken.

Het gebruik van de e-reader neemt toe, dat van de tablet neemt af

E-books worden het vaakst op een e-reader gelezen (71%), gevolgd door de smartphone (28%). We zien een stijging van het gebruik van de e-reader en een daling van het gebruik van de tablet ten opzichte van 2021.

Luisterboeken worden door 73% van de luisteraars op de smartphone geluisterd, op de 2e plek volgt de tablet met 20%.

De meeste e-booklezers (38%) gebruiken de Bol.com Kobo app om hun e-books te lezen. Bibliotheekleden gebruiken het vaakst de online Bibliotheek.

Voor luisterboeken wordt het vaakst Spotify gebruikt, gevolgd door de Storytel app.

In e-books vertoont men ander leesgedrag dan in papieren boeken

E-books worden vaker dan in 2021 (ook) in het Engels gelezen. Ruim 40% leest en luistert (ook) in een andere taal (meestal Engels). Digitale lezers kopen gemiddeld 5,1 Nederlandstalige en 3,1 Engelstalige e-books.

In e-books vertoont men ander leesgedrag dan in papieren boeken. Zo leest men vaker meerdere boeken tegelijk bij e-books en wordt het boek vaker van begin tot eind gelezen, terwijl men in een papieren boek vaker vooruit of terug gaat in het boek en pagina's scant.

In een e-book surft men vaker op het internet naar informatie die met het boek te maken heeft en gebruikt men vaker andere media en apps die met het boek te maken hebben dan bij een papieren boek. Men deelt bij het lezen van e-books juist minder de leeservaring face to face dan bij een papieren boeken.

Er is interesse in diverse innovaties voor digitaal lezen

Digitale lezers denken in de toekomst vaker e-books te zullen lezen dan papieren boeken, al is de ervaring met papieren boeken positiever. Zo is men bij een e-book sneller afgeleid, en is juist het papieren boek meer ontspannend, rustiger, meer plezierig, beter voor de focus en beter voor het begrijpen van het boek.

Eventuele interessante ontwikkelingen op het gebied van digitaal lezen vindt men zelf een stem kunnen kiezen, een samenvatting kunnen lezen en een indicatie krijgen van hoe lang het nog duurt om te lezen.

Voor luisterboeken vindt men interessante ontwikkelingen: het zelf een stem kunnen kiezen, resttijd en kunnen switchen tussen lezen en luisteren in hetzelfde e-book.

Ook AI biedt diverse kansen voor innovaties. Zo is de meerderheid van de digitale lezers niet tegen het lezen van een boek dat geschreven is door AI, mits dit vooraf duidelijk is benoemd.

Onderzoeksresultaten

Hoe groot is de markt voor digitaal lezen

Bevindingen uit dit hoofdstuk

31% van de Nederlandse bevolking (van 14 jaar en ouder) heeft afgelopen jaar (deels) een e-book gelezen, 14% heeft (deels) een luisterboek geluisterd.

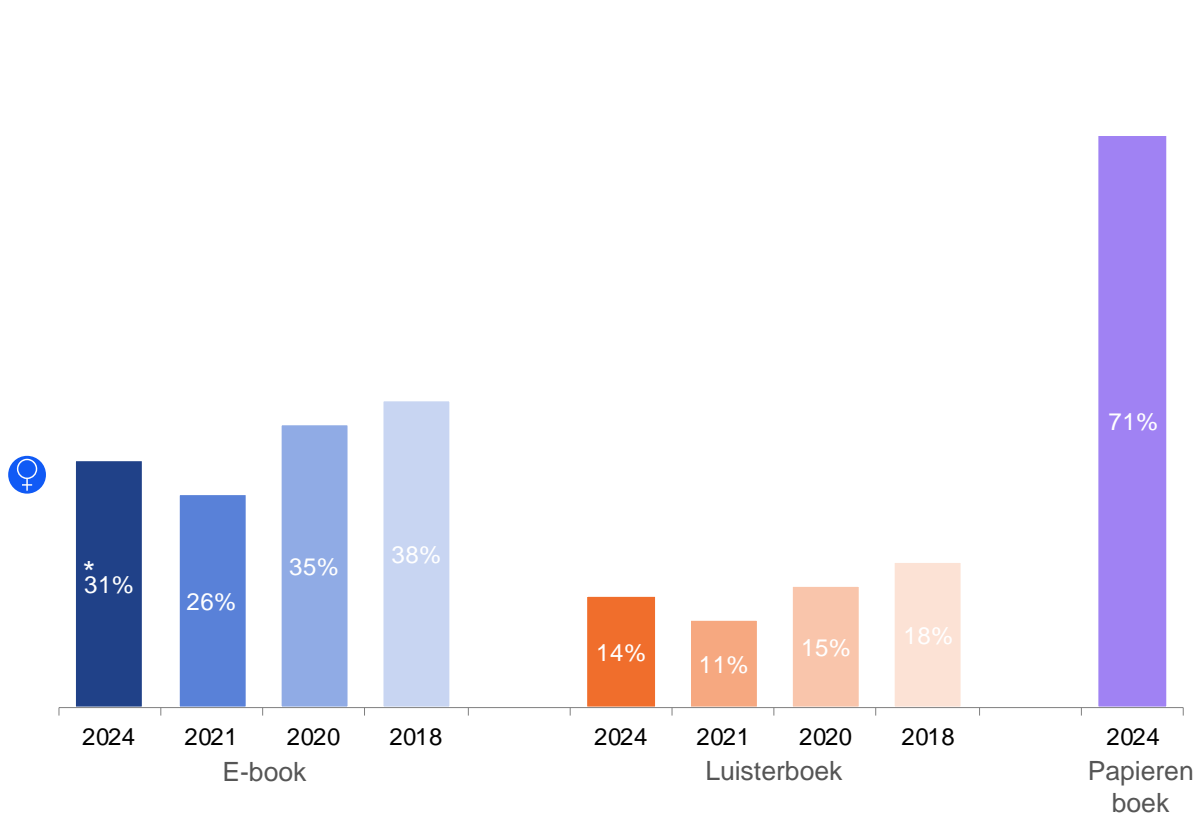
Nederlanders die weleens digitaal lezen, lezen gemiddeld 12 e-books, 11 papieren boeken en 4 luisterboeken per jaar.

Het aandeel digitale lezers dat gebruik maakt van een abonnementsdienst is gestegen van 27% naar 35%. Digitale lezers verkrijgen luisterboeken het vaakst via een abonnementsmodel en E-books het vaakst via een boekwinkel op internet. De belangrijkste reden om te kiezen voor een abonnementsdienst is de directe beschikbaarheid van boeken.

Het lezen van e-books is gestegen ten opzichte van 2021, naar 31% van de populatie.

14% heeft het afgelopen jaar (deels) een luisterboek geluisterd, dit is geen significante stijging.

Activiteit in de afgelopen 12 maanden – NL repre 14+

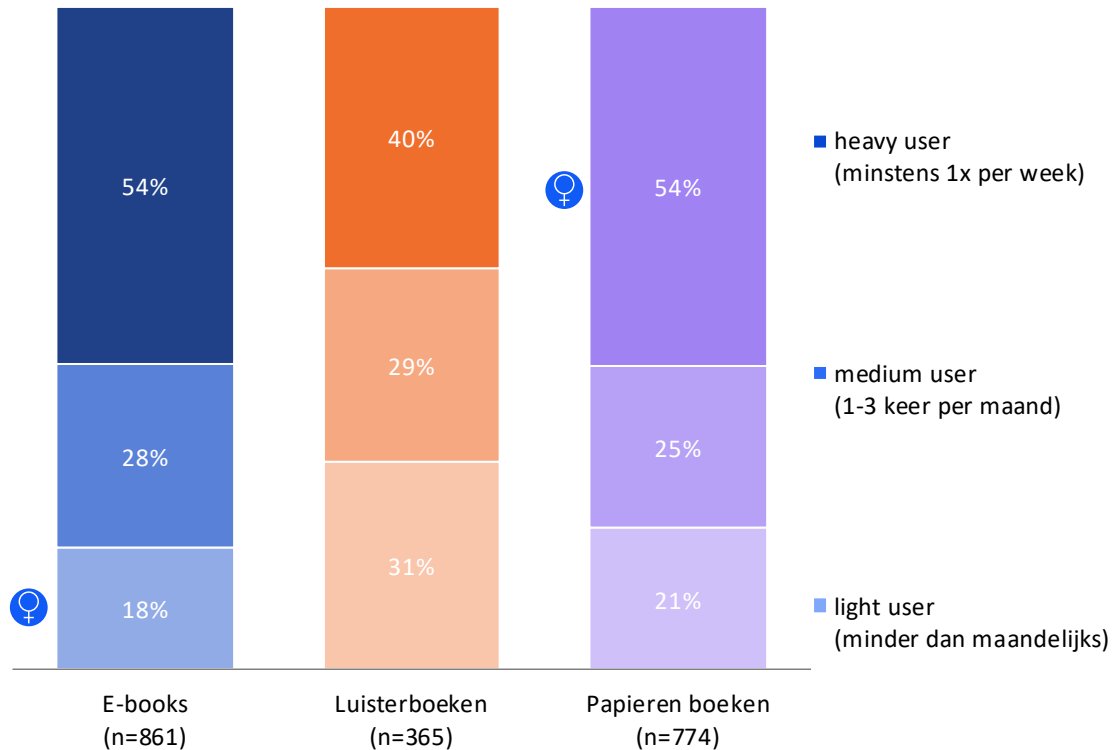
In de rest van het rapport wordt er alleen gekeken naar respondenten die het afgelopen jaar digitaal hebben gelezen/geluisterd, dus via een e-book of luisterboek, de digitale lezer.

Let op: De resultaten van de voorgaande jaren zijn data uit de vorige metingen over digitaal lezen. Alhoewel de vraag hetzelfde was in de 3 voorgaande metingen was de context anders. De vraag is hetzelfde gesteld en per antwoordoptie (e-boek, luisterboek, papierenboek) geven respondenten ja of nee aan, echter stonden er in voorgaande metingen andere opties bij in plaats van papieren boek (zoals verhalende games, verhalende podcast). Dit zorgt ervoor dat de context niet helemaal hetzelfde was en dus zijn de resultaten niet een-op-een te vergelijken.

S01: Heeft u de afgelopen 12 maanden geheel of gedeeltelijk een e-book gelezen, een luisterboek geluisterd, een papieren boek gelezen?
Basis: alle respondenten, n=2.857 (NL representatief 14+)

Onder digitale lezers worden e-books frequenter gelezen dan luisterboeken worden geluisterd, ook worden er per jaar gemiddeld meer e-books gelezen dan luisterboeken geluisterd.

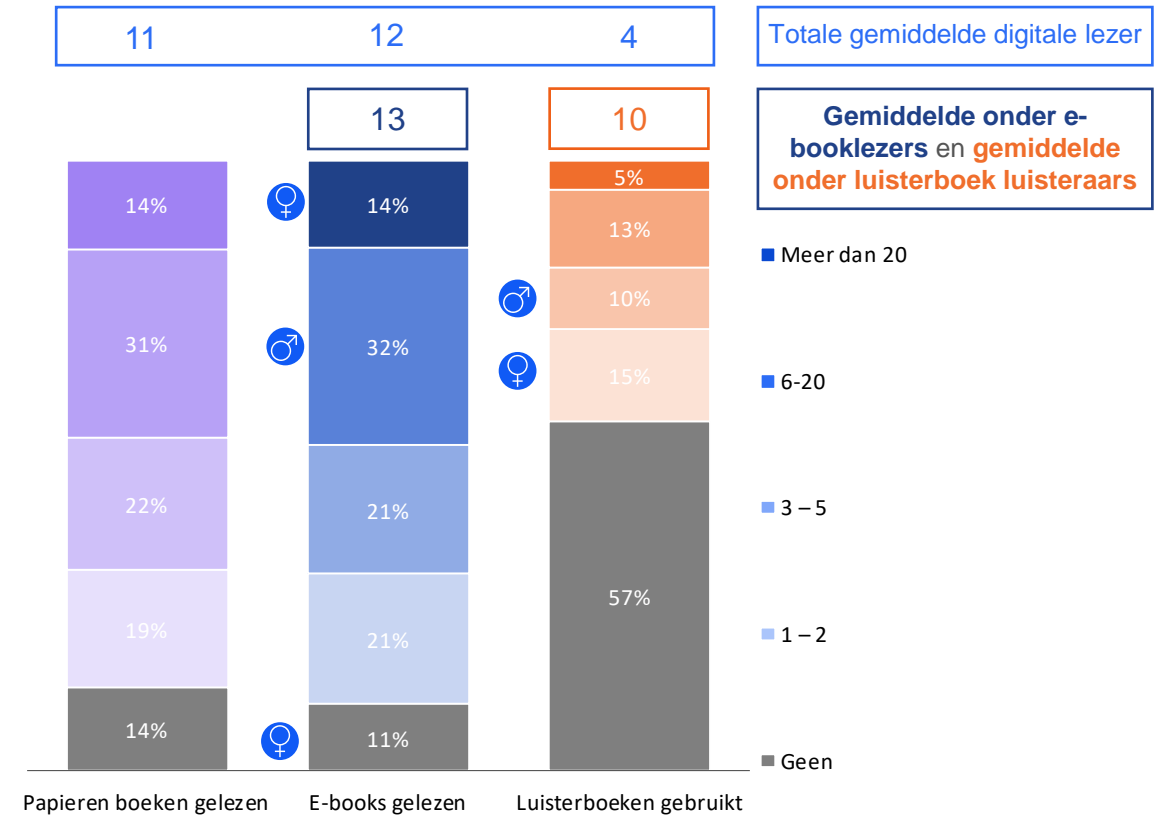
Leesfrequentie in afgelopen 12 maanden

Achtergrond:
35-plussers lezen vaker dagelijks e-books dan jongeren tot 35 jaar.

S16: Hoe vaak leest, beluistert u zelf een e-book, luisterboek, papieren boek?
Basis: heeft afgelopen 12 maanden type boek gelezen/beluisterd

Aantal boeken gelezen/geluisterd in afgelopen 12 maanden

Achtergrond:
65-plussers luisteren minder vaak luisterboeken dan consumenten tot 64 jaar.

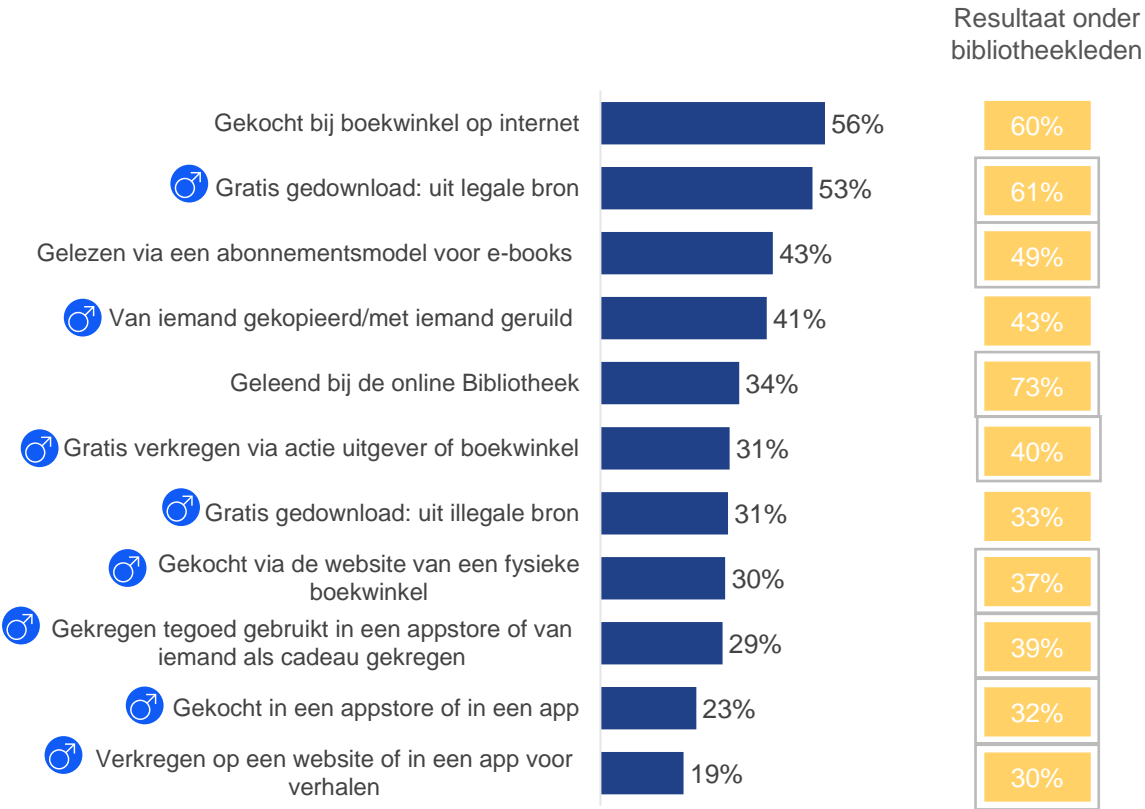
B02: Hoeveel papieren boeken, e-books en/of luisterboeken heeft u in de afgelopen 12 maanden zelf gelezen/geluisterd?
Basis: alle respondenten, n=1.000

De meeste digitale lezers verkrijgen e-books via een boekwinkel op internet; luisterboeken verkrijgen de meeste digitale lezers via een abonnement.

Bibliotheekleden verkrijgen de meeste e-books en luisterboeken via de online Bibliotheek.

Manier van verkrijgen e-books

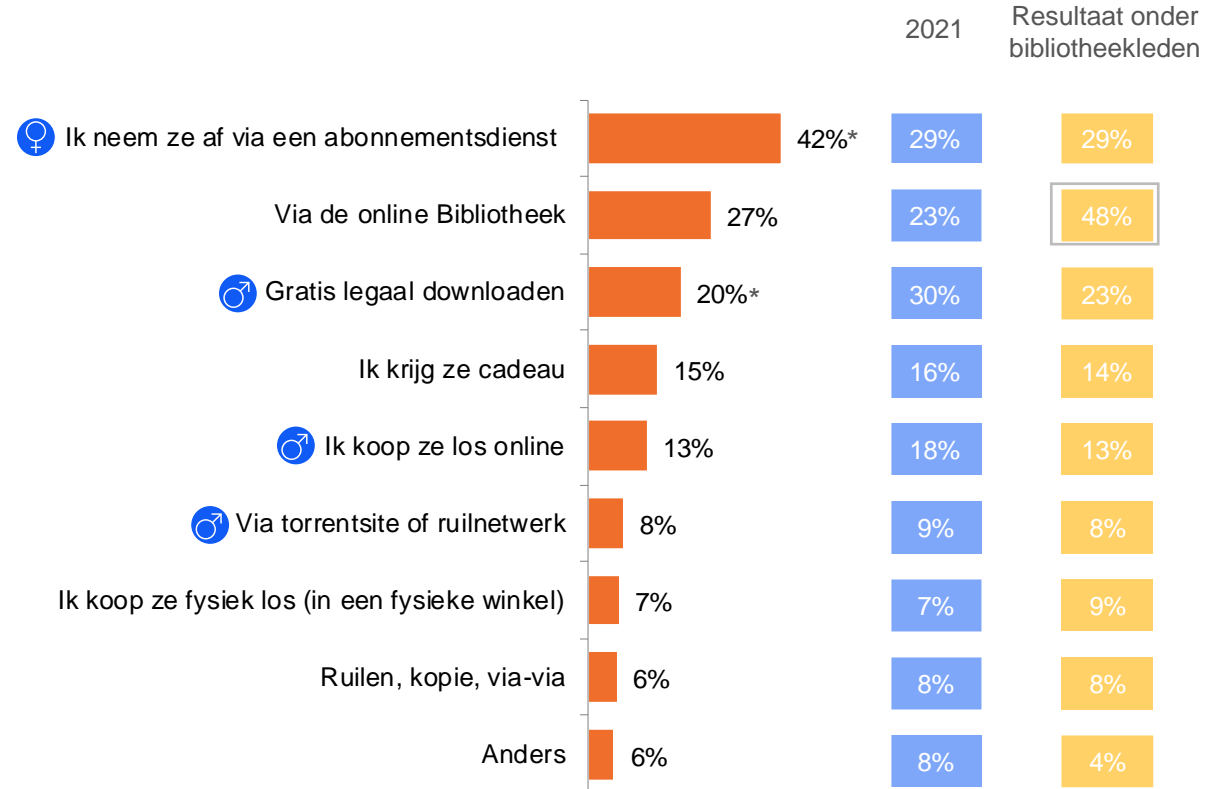
Achtergrond:

50-minners kopen vaker dan 50-plussers bij een appstore. 35-minners lenen vaker dan 35-plussers bij de online Bibliotheek.

E08: Hoeveel e-books verkrijgt u per jaar op de volgende manieren?
Basis: e-booklezers, n=861 – Lid bibliotheek, n=307

Manier van verkrijgen luisterboeken

Achtergrond:

Luisteraars uit de B2 SEC klasse of hoger verkrijgen vaker via de online Bibliotheek een luisterboek dan C/D SEC klasse.

D01a: Hoe komt u aan uw luisterboeken?
Basis: luisterboek luisteraars, n=365 – Lid bibliotheek, n=179

Qua aantal boeken worden de meeste e-books verkregen via een abonnementsmodel.

Bibliotheekleden verkrijgen de meeste aantal e-books via de online Bibliotheek.

Manier van verkrijgen e-books – aantal per jaar

Achtergrond:

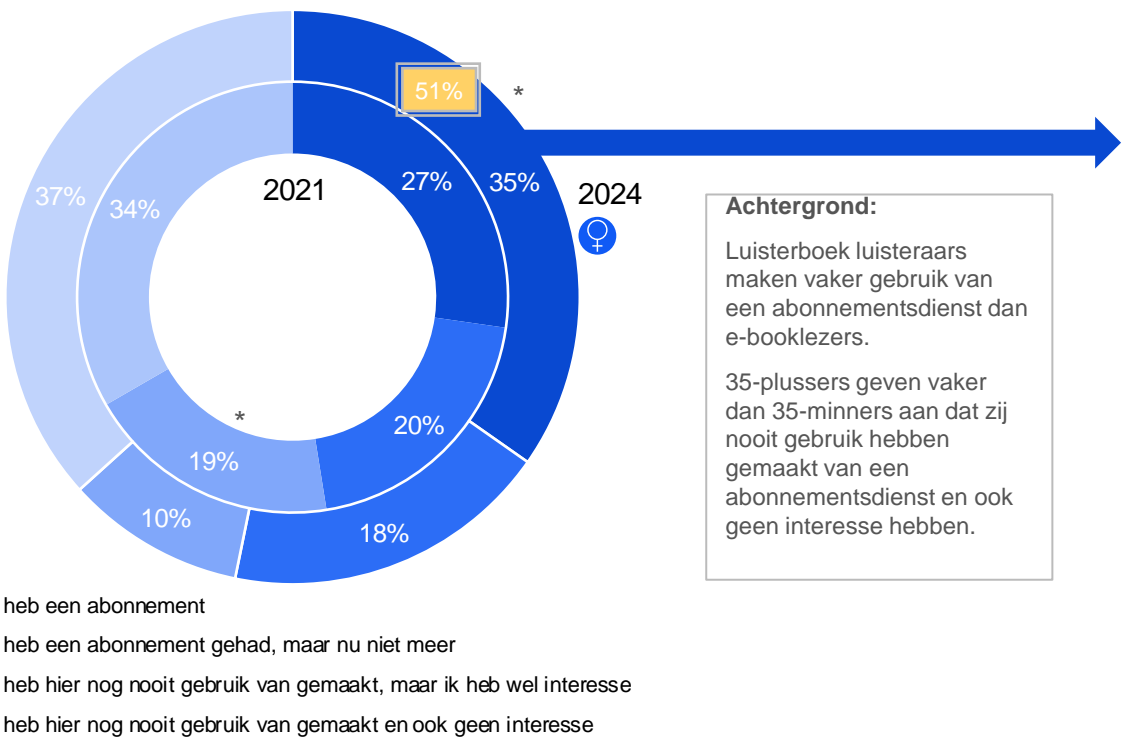
Jongeren tot 35 jaar en 65-plussers verkregen vaker e-books via een gratis download uit legale bron dan 35-64 jarigen.

E08: Hoeveel e-books verkrijgt u per jaar op de volgende manieren?
Basis: e-booklezers, n=861 – Lid bibliotheek, n=307

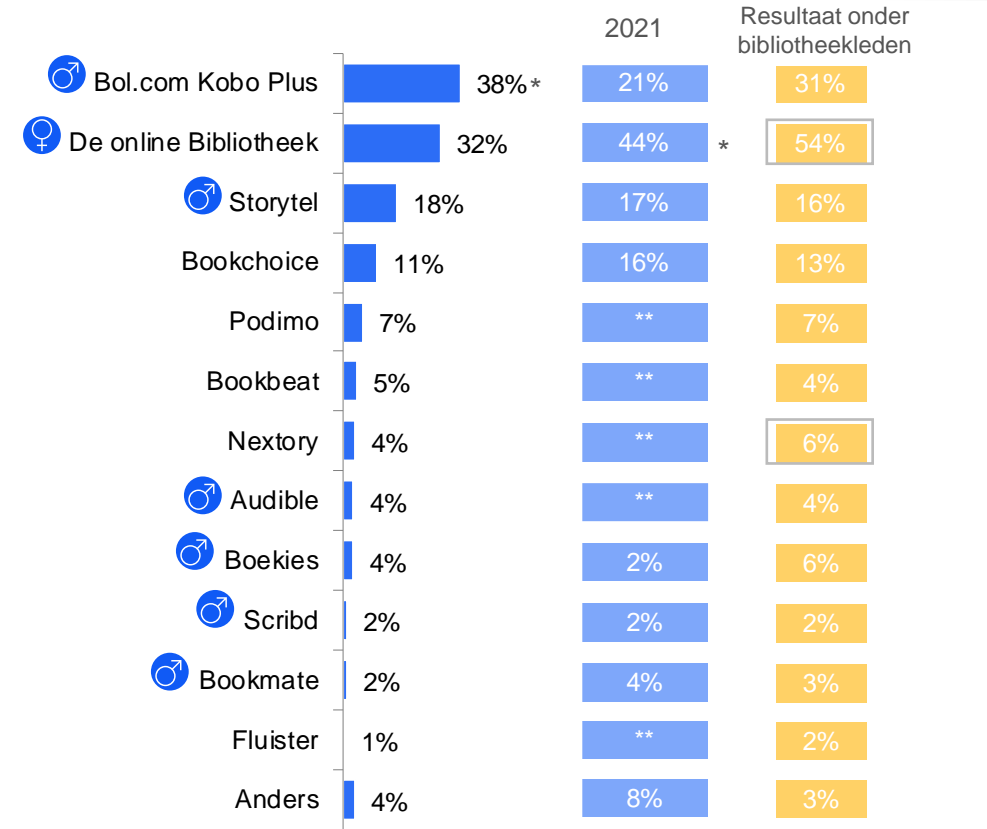
Het aandeel digitale lezers dat gebruik maakt van een abonnementsdienst is gestegen van 27% naar 35%.

Kobo plus is de meest gebruikte abonnementsdienst en is gestegen ten opzichte van 2021. Alhoewel het absolute aantal gebruikers van de online Bibliotheek toeneemt, is het relatieve aandeel afgenomen. Dit komt vooral door de groei van Kobo Plus.

Gebruik abonnementsdiensten

Huidige abonnementsdienst – Aandeel respondenten per abonnement

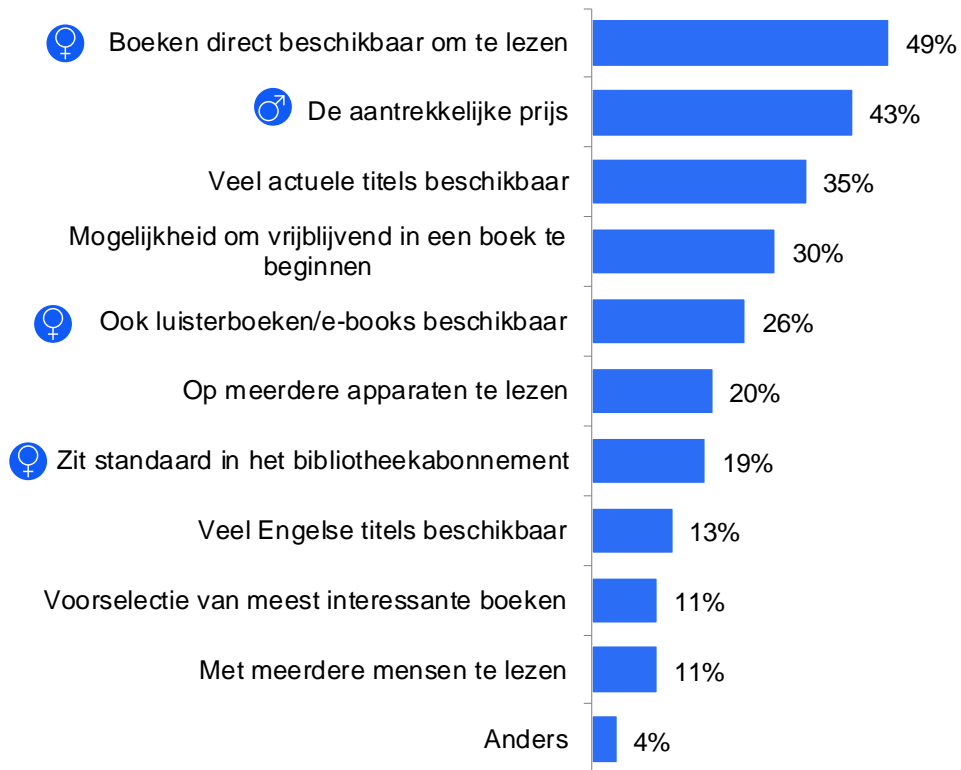
B01: Maakt u wel eens gebruik van abonnementsdiensten van e-books en/of luisterboeken? | Basis: alle respondenten, n=1.000 – Lid bibliotheek, n=360

B03a: Van welke aanbieder(s) heeft u momenteel een abonnement voor e-books en/of luisterboeken? Basis: heeft een abonnement, n=340 – Lid bibliotheek, n=189
 2021: selectie e-book en luisterboekluisteraars met een abonnementsdienst, n = 203

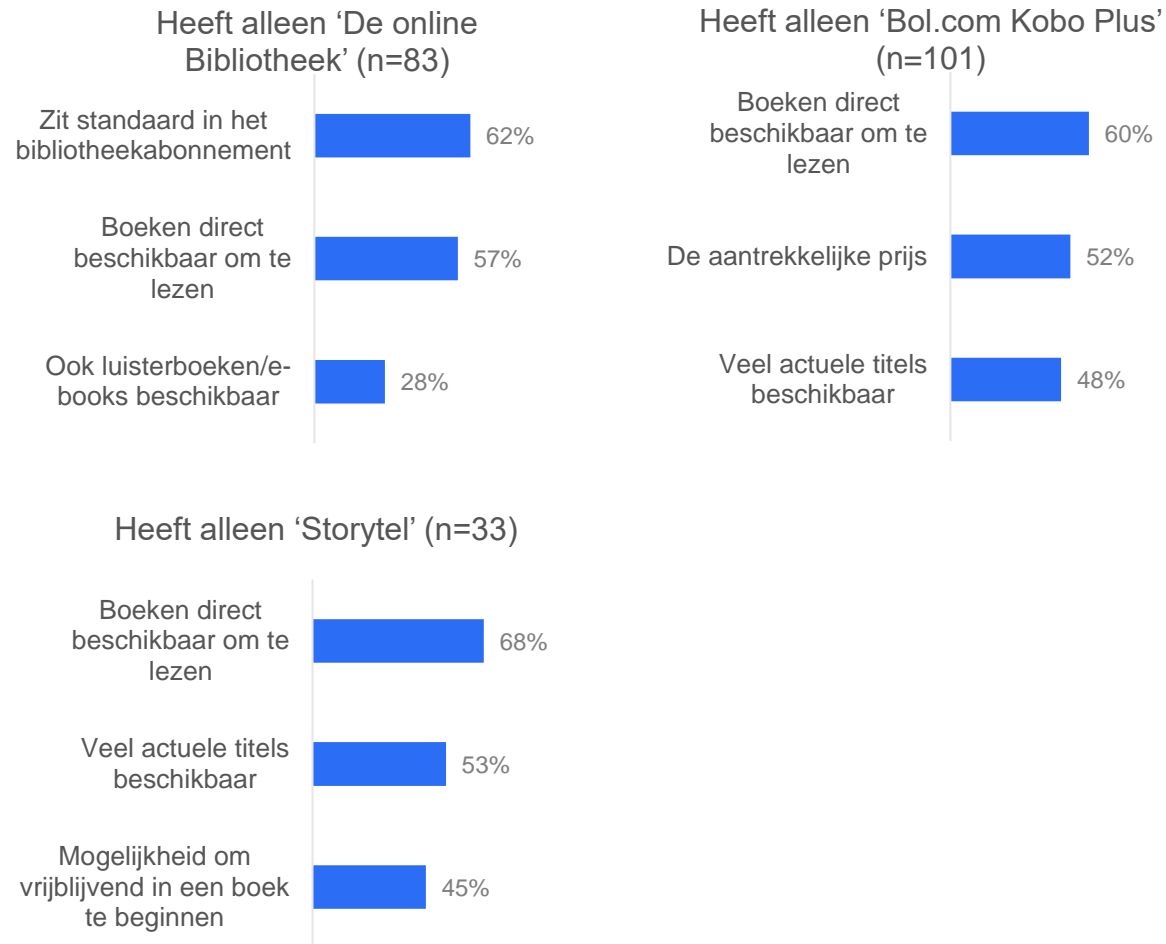

De directe beschikbaarheid van boeken en de aantrekkelijke prijs zijn de belangrijkste argumenten om een abonnement af te sluiten.

Redenen om een abonnementsdienst te nemen

Redenen om een abonnementsdienst te nemen – top 3 per abonnementsdienst

B04: Welke argumenten spelen voor u een rol om een abonnement voor e-books en luisterboeken te nemen?
Basis: heeft/had een abonnement, n=524

Hoe leest men e- books en luisterboeken

Bevindingen uit dit hoofdstuk

De meeste e-booklezers (38%) gebruiken de Bol.com Kobo app om hun e-book te lezen. Bibliotheekleden gebruiken het vaakst de online Bibliotheek. Voor luisterboeken wordt het vaakst Spotify gebruikt, gevolgd door de Storytel app.

E-books worden het vaakst op een e-reader gelezen (71%), gevolgd door de smartphone (28%). We zien een stijging van het gebruik van de e-reader en een daling van het gebruik van de tablet ten opzichte van 2021.

Luisterboeken worden door 73% van de luisteraars op de smartphone geluisterd, op de 2e plek volgt de tablet met 20%.

Voor e-books is de e-reader verreweg het meest gebruikte apparaat (71%); voor luisterboeken is dit vooral de smartphone (73%).

We zien een stijging van het gebruik van de e-reader en een daling van het gebruik van de tablet ten opzichte van 2021.

Gebruikte apparaten voor e-book

	2024	2021
E-reader	71%*	64%
Smartphone	28%	28%
Tablet	25%	35%*
Laptop	11%	13%
Personal/desktop computer	6%	4%
Anders	0%	#N/B

Achtergrond:
35-plussers gebruiken vaker een e-reader om digitaal te lezen dan jongeren onder de 35 jaar. Jongeren onder de 35 jaar gebruiken vaker dan 35-plussers een laptop, desktop of smartphone.

Laagopgeleiden gebruiken vaker een e-reader dan midden- en hoogopgeleiden.

Gebruikte apparaten voor luisterboek

Smartphone	73%
Tablet	20%
Laptop	16%
E-reader	11%
Personal/desktop computer	8%
Anders	5%

Achtergrond:
Luisteraars met een beneden modaal inkomen gebruiken vaker een laptop dan luisteraars met een hoger inkomen. Luisteraars tot 65 jaar gebruiken vaker een smartphone dan 65-plussers.

Bijvoorbeeld:

- autoradio
- cd-speler
- smart tv

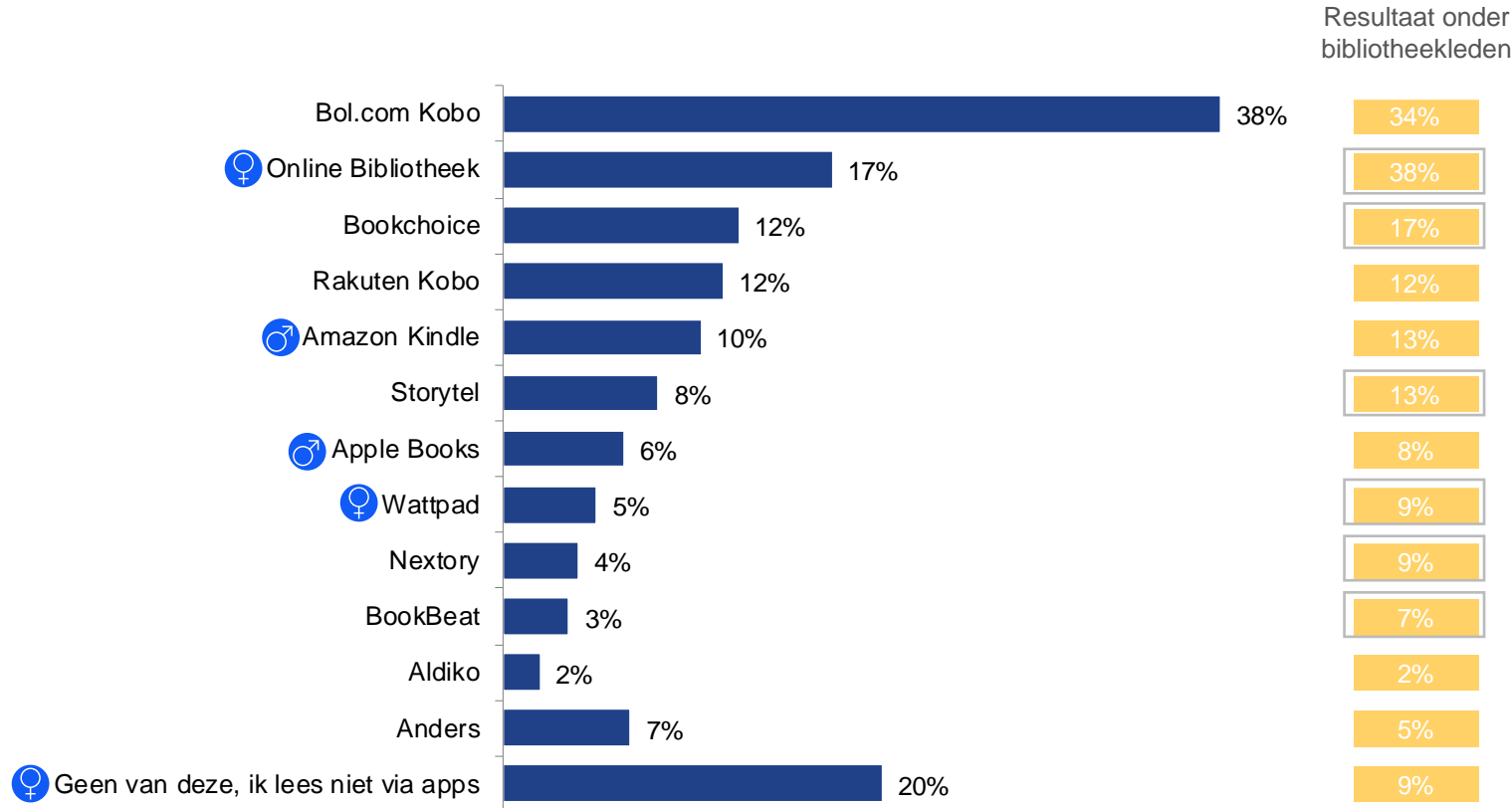
E14a: Welke van de volgende apparaten gebruikt u voor het lezen van e-books? | Basis: e-booklezers, n=861
E14b: Welke van de volgende apparaten gebruikt u om luisterboeken te luisteren? | Basis: luisterboek luisteraars, n=365

Kobo is de meest gebruikte app om e-books te lezen.

Voor bibliotheekleden is de meest gebruikte app de app van de online Bibliotheek, 38% van de bibliotheekleden gebruikt de app van de online bibliotheek.

Gebruikte apps om e-books te lezen

Achtergrond:

35-plussers geven vaker dan 35-minners aan dat zij niet via apps e-books lezen.

Lezers tot 65 jaar gebruiken vaker Amazon Kindle om e-books te lezen dan 65-plussers. Jongeren tot 35 jaar gebruiken vaker Storytel en BookBeat dan 35-plussers.

Innovators gebruiken vaker de volgende apps:

- Bol.com Kobo
- Storytel
- Amazon Kindle
- Bookchoice
- Nextory

dan niet-innovators.

Van alle leden van de online Bibliotheek maakt 73% ook daadwerkelijk gebruik van de online Bibliotheek.

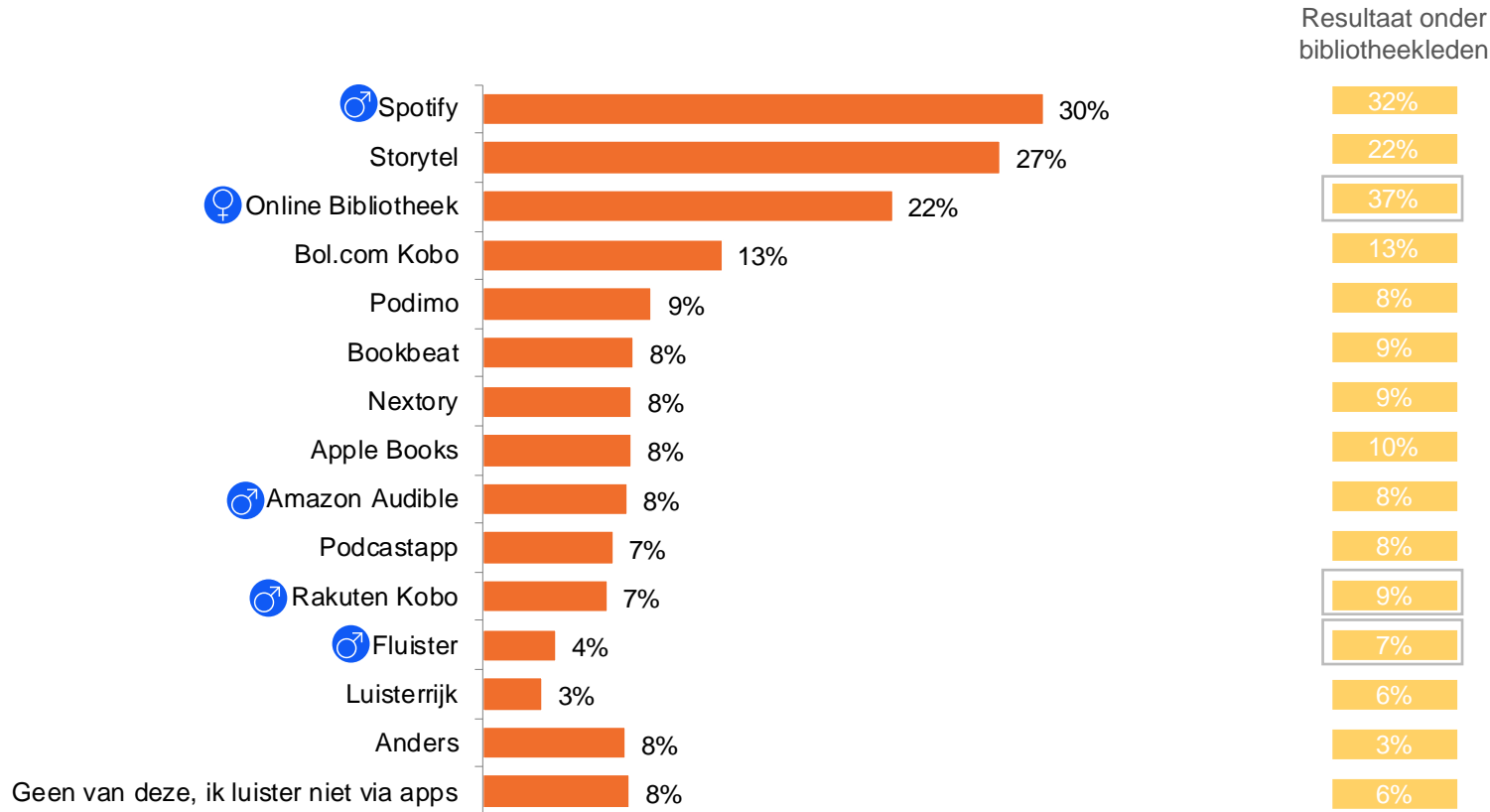
B13: Welke apps heeft u in het afgelopen jaar gebruikt om e-books te lezen?
Basis: e-booklezers, n=861 – Lid bibliotheek, n=307

Luisterboeken worden vooral via Spotify (30%) en Storytel (27%) geluisterd.

Ook luisterboeken worden door bibliotheekleden het meest via de online Bibliotheek geluisterd, 37% van de leden doet dit.

Gebruikte apps om luisterboeken te luisteren

Achtergrond:

Innovators maken vaker gebruik van Apple Books en Fluister dan niet-innovators.

B13: Welke apps heeft u in het afgelopen jaar gebruikt om luisterboeken te luisteren?
 Basis: luisterboek luisteraars, n=365 – Lid bibliotheek, n=179

Huidig digitaal leesgedrag

Bevindingen uit dit hoofdstuk

E-books worden vaker dan in 2021 (ook) in het Engels gelezen. Ruim 40% leest en luistert (ook) in een andere taal (meestal Engels). Digitale lezers kopen gemiddeld 5,1 Nederlandstalige e-books en 3,1 Engelstalige e-books.

In e-books vertoont men ander leesgedrag dan in papieren boeken. Zo leest men vaker meerdere boeken tegelijk bij e-books en wordt het boek vaker van begin tot eind gelezen, terwijl men in een papieren boek vaker vooruit of terug gaat in het boek en pagina's scant.

In een e-book surft men vaker op het internet naar informatie die met het boek te maken heeft en gebruikt men vaker andere media en apps die met het boek te maken hebben dan bij een papieren boek. Men deelt bij het lezen van e-books juist minder de leeservaring face to face dan bij papieren boeken.

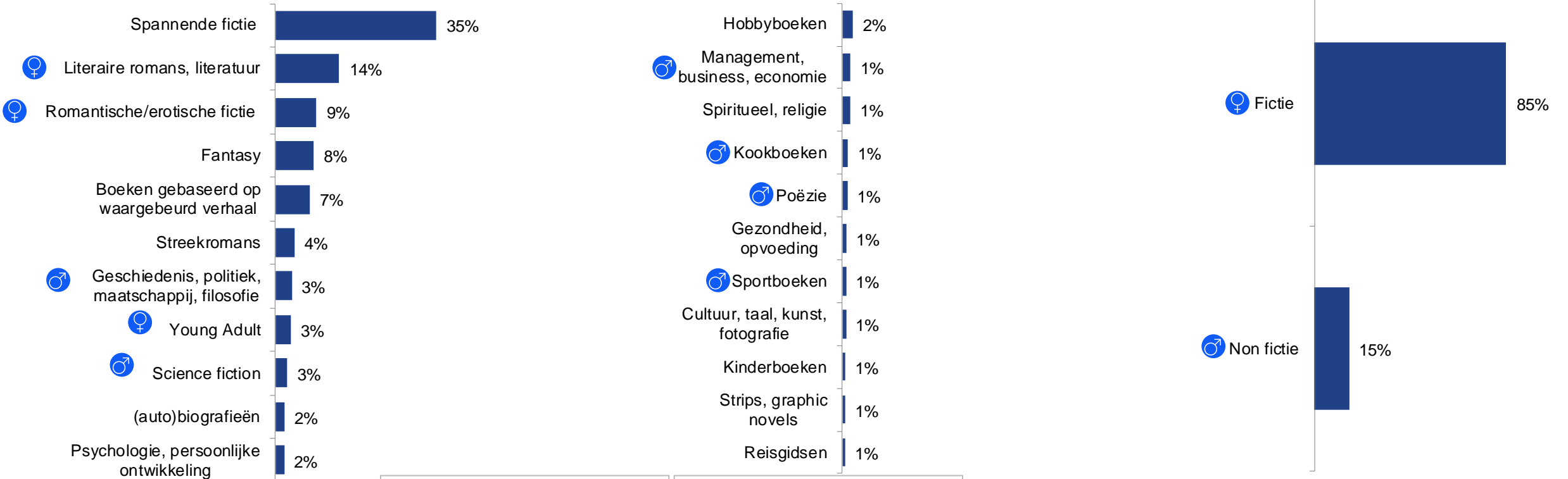

85% van de e-booklezers leest meestal fictie wanneer zij digitaal lezen.

Het populairste genre van e-books is spannende fictie, 35% leest dit genre het meest.

Meest gelezen genre bij e-books

Achtergrond:

35-plussers en hoogopgeleiden lezen vaker literaire romans dan 35-minners en laagopgeleiden. Lezers tot 50 jaar lezen vaker fantasy dan 50-plussers.

Innovators lezen vaker poëzie, kinderboeken en boeken over psychologie/persoonlijke ontwikkeling.

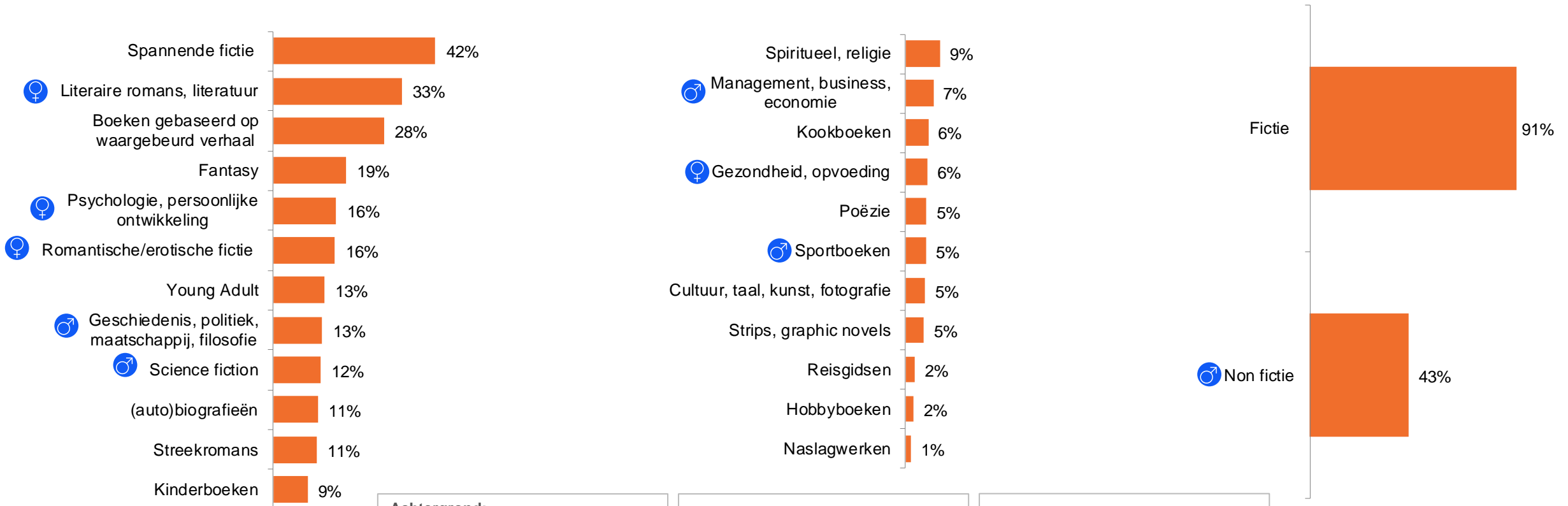
L04d: En welk genre leest u het meest als e-book?
Basis: e-booklezers, n=861

Ook binnen luisterboeken is spannende fictie het meest gelezen genre.

De genres waar men weleens naar luistert zijn ook vooral fictiegenres (91%); 43% luistert weleens non-fictie.

Beluisterde genre bij luisterboeken

Achtergrond:
Laagopgeleiden luisteren vaker naar boeken gebaseerd op een waargebeurd verhaal en reisgidsen dan midden- en hoogopgeleiden.

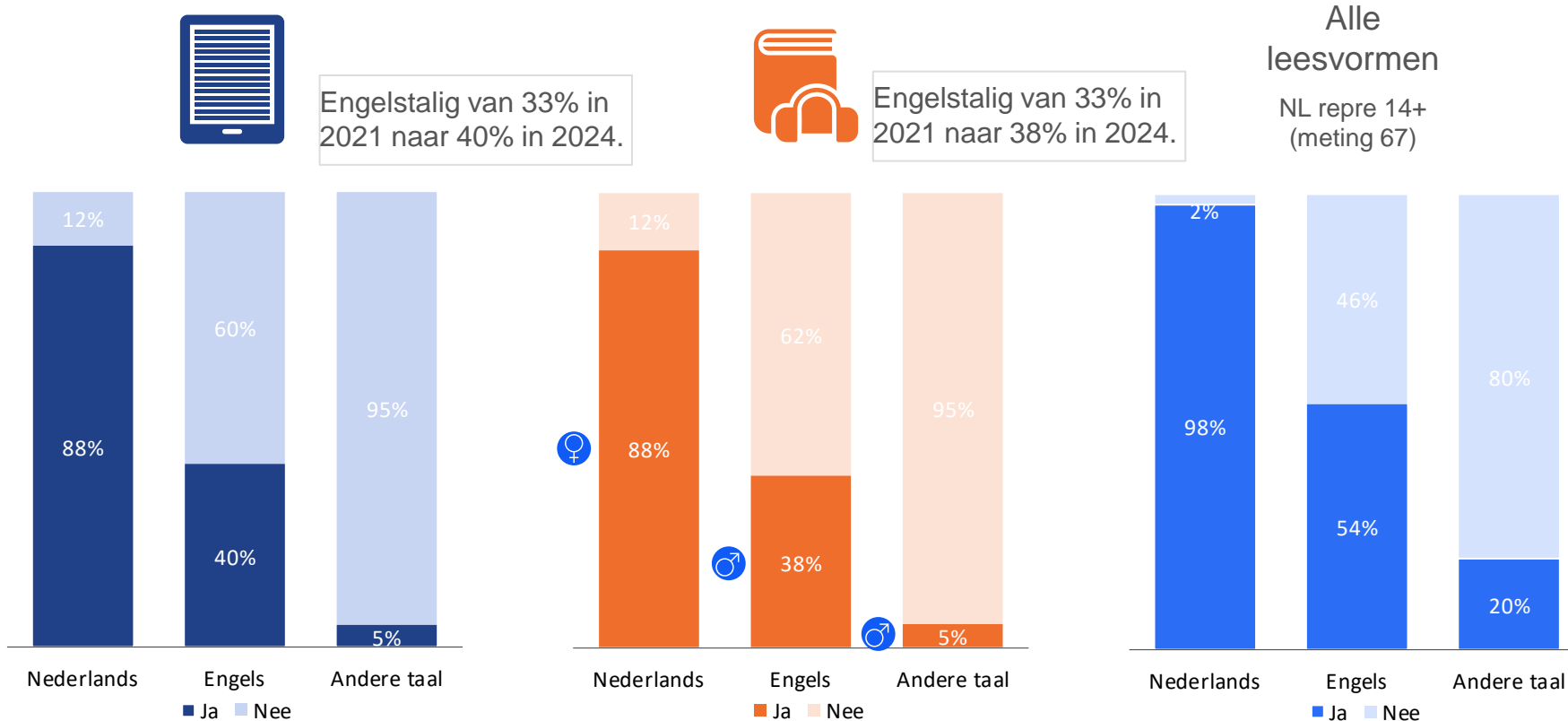
Luisteraars met een (beneden) modaal inkomen luisteren vaker naar romantische fictie en strips.

Innovators luisteren vaker naar poëzie, young adult, kookboeken, (auto)biografieën en spirituele boeken.

L04c: Welke genres luistert u weleens als luisterboek?
Basis: luisterboek luisteraars, n=365

E-books worden vaker dan in 2021 (ook) in het Engels gelezen. Ruim 40% leest en luistert (ook) in een andere taal (meestal Engels).

Taal per digitale leesvorm – vergeleken met Nederland representatief 14+ voor alle leesvormen

Achtergrond:

Innovators lezen vaker een e-book en luisteren vaker een luisterboek in het Engels dan niet-innovators.

Ook jongeren tot 35 jaar en midden- en hoogopgeleiden lezen en luisteren vaker in het Engels dan 35-plussers en laagopgeleiden.

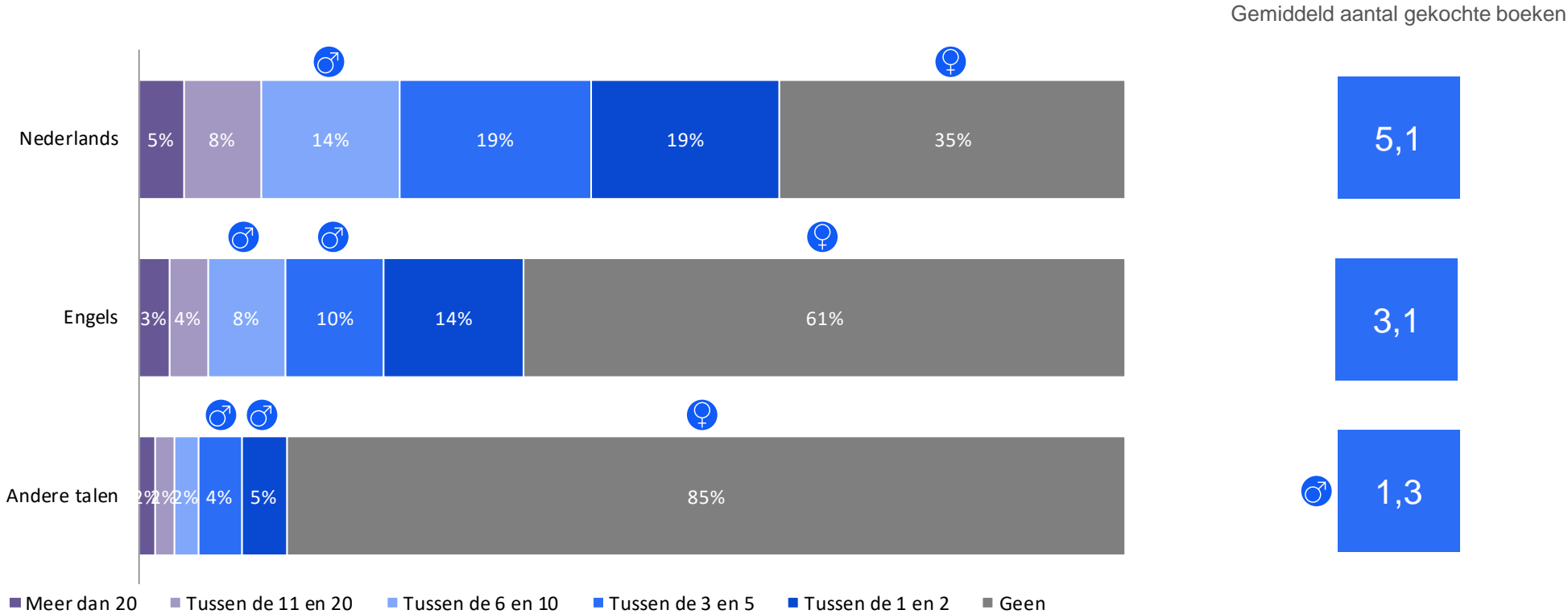
In 2021 (meting 56) las 33% van de e-booklezers e-books ook Engelstalig, nu is dat 40%. Dit is een significante stijging ten opzichte van 2021. Voor luisterboeken was dit eveneens 33%, dit is geen significante stijging.

A05: In welke talen leest of luistert u uw boeken?
Basis: alle e-booklezers (n=861) alle luisterboeklezers (n = 226)

Gemiddeld worden er jaarlijks 5,1 Nederlandstalige en 3,1 Engelstalige e-books gekocht.

Koopfrequentie e-books per taal

Achtergrond:
Lezers tot 50 jaar kopen gemiddeld vaker Engelstalige e-books dan 50-plussers.

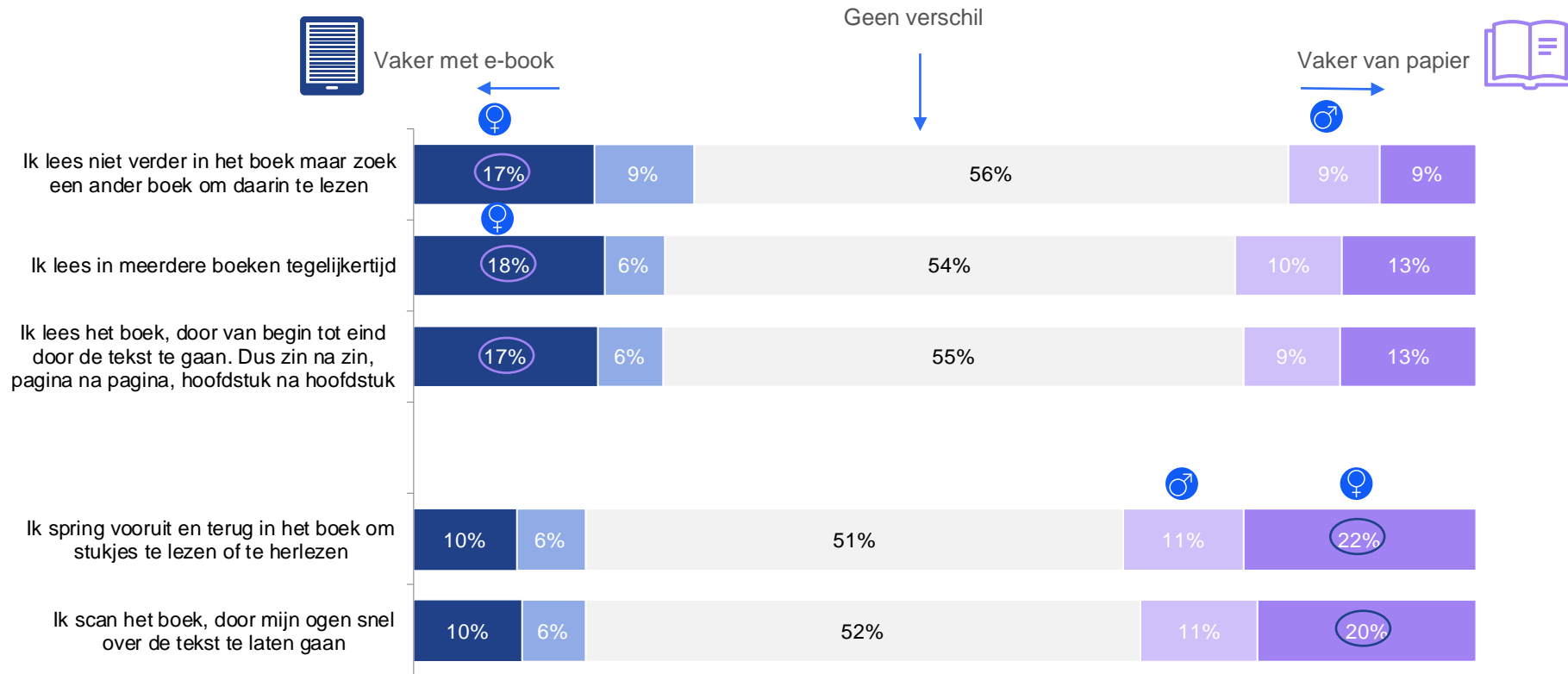
Innovators kopen gemiddeld vaker Nederlandstalige en Engelstalige e-books dan niet-innovators.

M01c: Hoeveel e-books koopt u op jaarbasis in de volgende talen...?
Basis: e-booklezers, n=861

In e-books vertoont men ander leesgedrag dan in papieren boeken.

Zo lezen digitale lezers vaker meerdere boeken tegelijk bij e-books en wordt het boek vaker van begin tot eind gelezen, terwijl men in een papieren boek vaker vooruit of terug gaat in het boek en pagina's scant.

Manieren van lezen – e-book vs. papier

Achtergrond:

50-plussers lezen vaker digitaal een boek door van begin tot eind door de tekst te gaan, dan lezers tot 50 jaar.

Jongeren tot 35 jaar en 50-plussers scannen vaker digitaal een boek dan 35-49 jarigen.

100-puntsschaal waar:

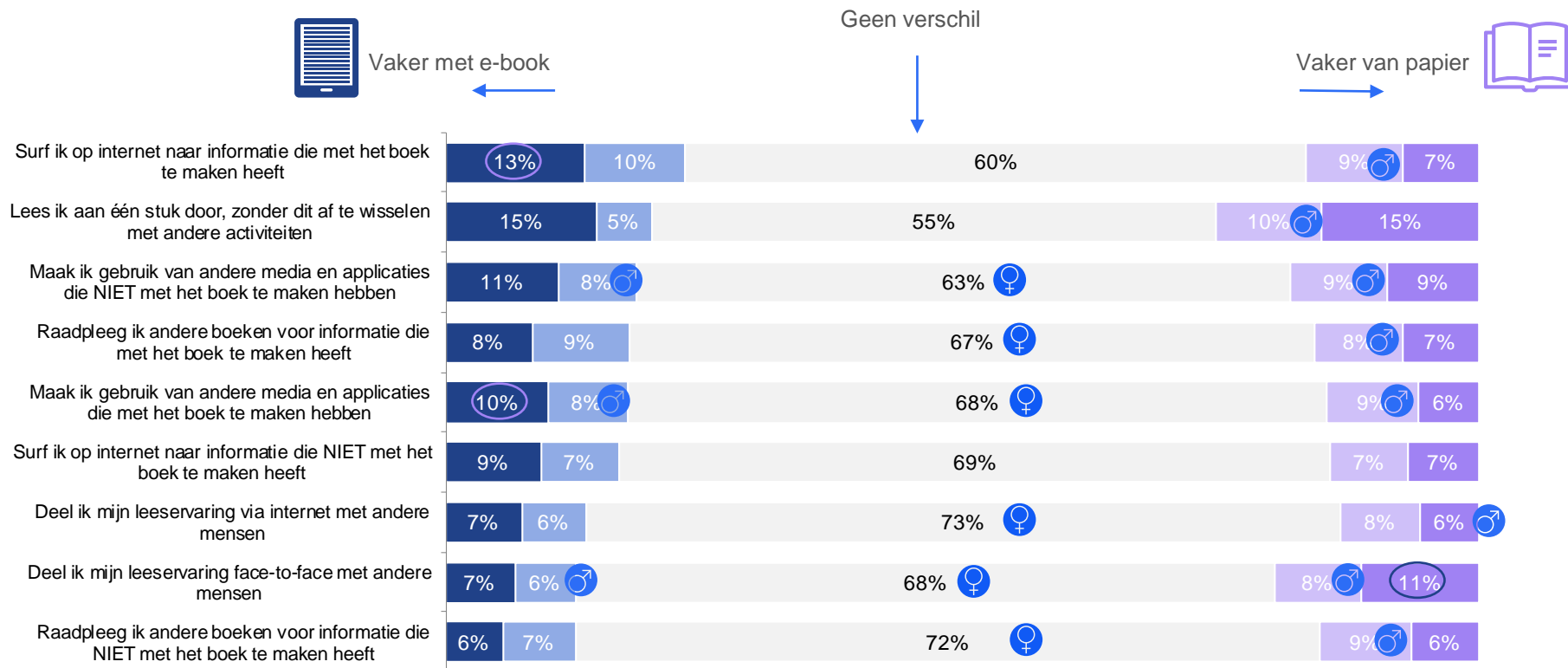
- < 25 Vaker digitaal
- 25-44 Iets vaker digitaal
- 45-55 Geen verschil
- 56-75 Iets vaker papier
- 76+ Vaker van papier

E17a: U kunt op verschillende manieren lezen. Kunt u aangeven of u ... vaker op de volgende manieren leest van uw ... of van papier?
Basis: e-booklezers n=861

Het afwisselen tussen lezen en andere activiteiten is vergelijkbaar bij e-books en papieren boeken.

Wel is er verschil bij drie activiteiten: op het internet surfen tijdens het lezen en andere media gebruiken wordt vaker gedaan bij het lezen van e-books, de leeservaring face-to-face delen wordt vaker gedaan bij het lezen van papieren boeken.

Manieren van afwisselen met andere activiteiten – e-book vs. papier

Achtergrond:

Bij laagopgeleiden geldt voor vrijwel alle activiteiten dat dit vaker voorkomt bij een e-book dan bij een papieren boek. Enige uitzondering is: 'gebruikmaken van andere media en applicaties die niet met het boek te maken hebben', hierbij is geen significant verschil voor laagopgeleiden tussen e-books en papieren boeken.

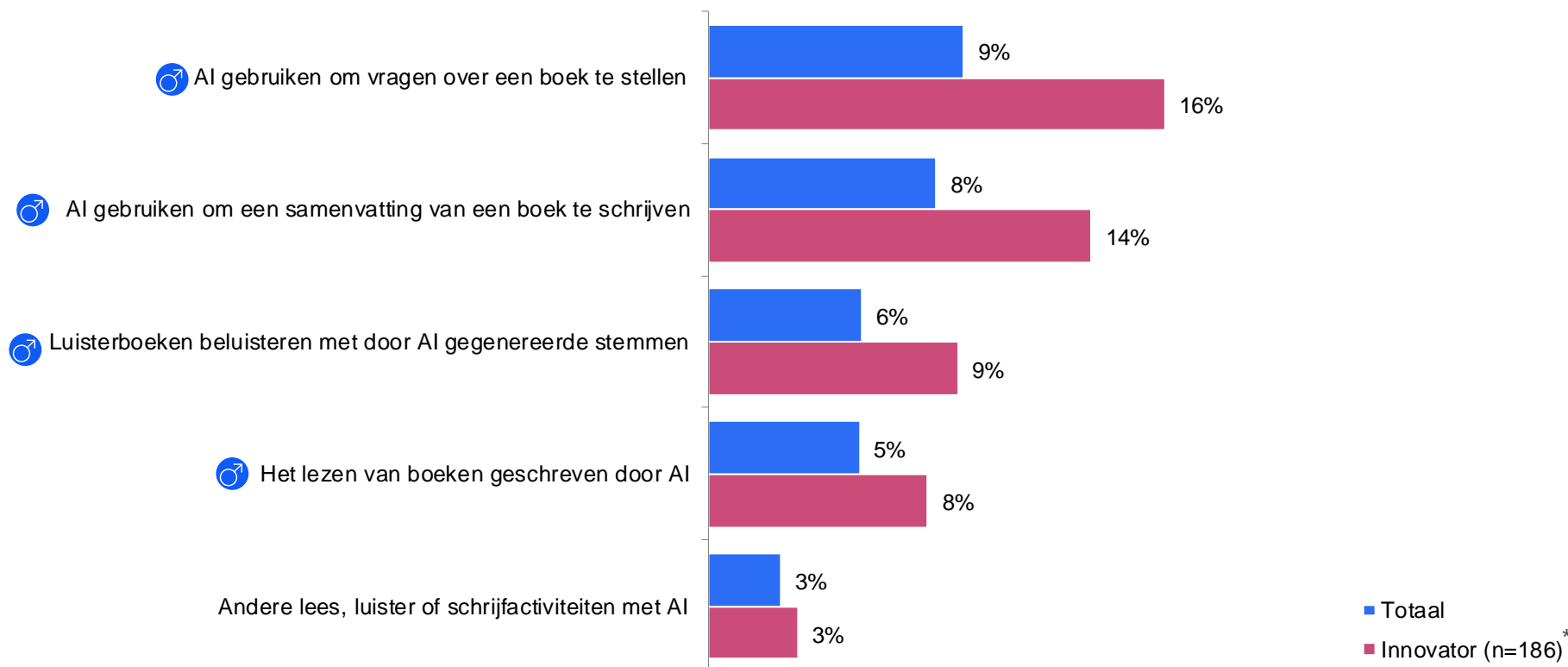
100-puntsschaal waar:

- < 25 Vaker digitaal
- 25-44 Iets vaker digitaal
- 45-55 Geen verschil
- 56-75 Iets vaker papier
- 76+ Vaker van papier

E17b: U kunt lezen op verschillende manieren afwisselen met andere activiteiten. Kunt u aangeven of u ... vaker op de volgende manieren leest van uw ... of van papier?
Basis: e-booklezers n=861

9% van de digitale lezers gebruikt AI om vragen te stellen over een boek, innovators* doen dit vaker dan niet-innovators.

Gebruik van AI met betrekking tot boeken* – Totaal vs. Innovator**

Achtergrond:

Jongeren tot 35 jaar doen vrijwel alle activiteiten met behulp van AI vaker dan 35-plussers. Voor de jongeren tot 35 jaar geldt ook dezelfde volgorde van meest gedaan naar minst gedaan. Zij gebruiken AI nu dus ook het vaakst om vragen over een boek te stellen, 22% van de jongeren doet dit. 19% van de jongeren gebruikt AI om een samenvatting van een boek te maken, 11% luistert naar luisterboeken met door AI gegenereerde stemmen en 9% leest boeken geschreven door AI.

D01: Welke van de volgende activiteiten doet u wel eens:
Basis: alle respondenten n=1.000

* Zie bijlage voor de grafiek met de resultaten van alle uitgevraagde stellingen

** Zie bijlage voor definitie van Innovator

Potentiële kansen en/of verbeteringen voor digitaal lezen

Bevindingen uit dit hoofdstuk

Digitale lezers denken in de toekomst vaker e-books te zullen lezen dan papieren boeken, al is de ervaring met papieren boeken positiever. Zo is men bij een e-book sneller afgeleid, en is juist het papieren boek meer ontspannend, rustiger, meer plezierig, beter voor de focus en beter voor het begrijpen van het boek.

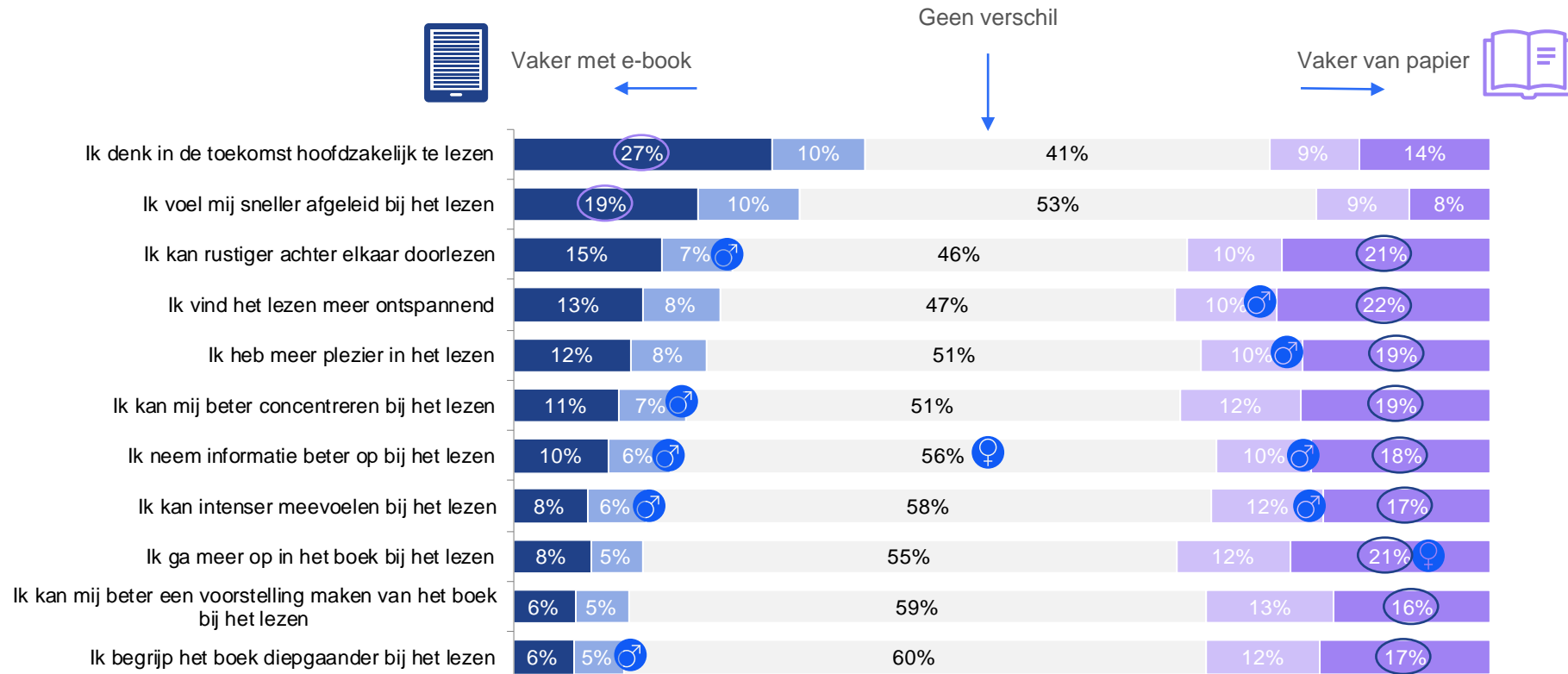
De belangrijkste en interessantste eigenschappen van een e-book zijn het kunnen lezen in het donker, het kunnen aanpassen van lettergrootte en zien hoe ver men is. Dit is vrijwel hetzelfde op alle apparaten.

Eventuele interessante ontwikkelingen in digitaal lezen vindt men zelf een stem kunnen kiezen, een samenvatting kunnen lezen en een indicatie krijgen van hoe lang het nog duurt om het boek uit te lezen. Voor luisterboeken is het vooral zelf een stem kunnen kiezen, resttijd en switchen tussen lezen en luisteren in hetzelfde e-book.

De leeservaring van een e-book is minder positief dan die van een papieren boek.

Zo is men sneller afgeleid bij een e-book, en geeft een papieren boek meer focus en beleving.

Ervaring manieren van lezen - e-book vs. papier

Achtergrond:

35-plussers geven vaker dan 35-minners aan in de toekomst hoofdzakelijk e-books te lezen dan papieren boeken. Hetzelfde geldt voor laagopgeleiden vergeleken met midden- en hoogopgeleiden.

Jongeren tot 35 jaar en midden- en hoogopgeleiden voelen zich vaker dan 35-plussers en laagopgeleiden sneller afgeleid bij het digitaal lezen dan bij het lezen van papier.

Innovators geven vaker dan niet-innovators aan dat zij rustiger achter elkaar kunnen doorlezen als zij dat digitaal doen.

100-puntsschaal waar:

- < 25 Vaker digitaal
- 25-44 Iets vaker digitaal
- 45-55 Geen verschil
- 56-75 Iets vaker papier
- 76+ Vaker van papier

E18a: U kunt het lezen van boeken op verschillende manieren ervaren. Kunt u aangeven of u de volgende leeservaringen sterker heeft bij het lezen van ... van uw ... of van papier?
Basis: e-booklezers n=861

De drie belangrijkste positieve eigenschappen van e-books zijn: kunnen lezen in het donker, de lettergrootte kunnen aanpassen en kunnen zien hoe ver je bent in het boek.

Achtergrond:

50-plussers hebben vaker interesse in het kunnen aanpassen van de lettergrootte van een e-book dan consumenten tot 50 jaar.

Jongeren tot 35 jaar zijn vaker geïnteresseerd in

- Ik kan het boek waarderen en/of reviews in de app (sterren geven)
- Ik kan tekst markeren en/of aantekeningen maken bij de tekst in mijn e-book

dan 35-plussers.

D16b: In hoeverre vindt u de volgende eigenschappen interessant voor het lezen van een e-book of gebruiken van een luisterboek?
Basis: Digitale lezers, n=1000, – Innovator, n=186

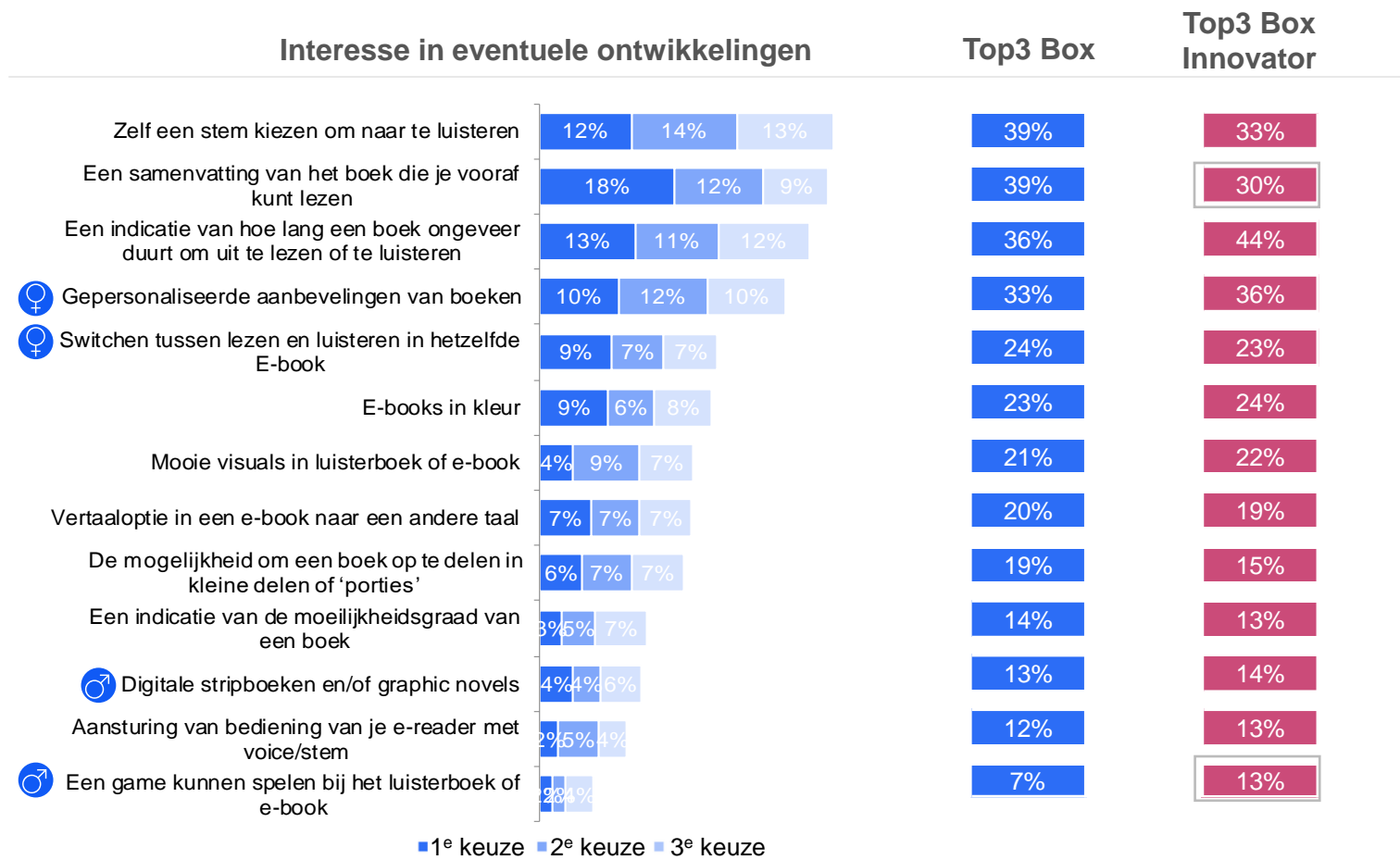
De geliefde eigenschappen zijn vrijwel gelijk op alle apparaten.

Top 3 Interesse in huidige eigenschappen – per gebruikt apparaat

E-reader (n=636)		Smartphone (n=216)	
Ik kan mijn e-book lezen in het donker	72%	Ik kan mijn e-book lezen in het donker	62%
Het kunnen aanpassen van lettergrootte van een e-book	66%	Het kunnen aanpassen van lettergrootte van een e-book	59%
Ik kan zien hoe ver ik ben in mijn boek	56%	Ik kan zien hoe ver ik ben in mijn boek	52%
Tablet (n=217)		Laptop/PC (n=98)	
Het kunnen aanpassen van lettergrootte van een e-book	57%	Ik kan zien hoe ver ik ben in mijn boek	45%
Ik kan mijn e-book lezen in het donker	54%	Het kunnen aanpassen van lettertype van een e-book	44%
Ik kan zien hoe ver ik ben in mijn boek	52%	Ik kan mijn e-book lezen in het donker	43%

D16b: In hoeverre vindt u de volgende eigenschappen interessant voor het lezen van een e-book of gebruiken van een luisterboek?
Basis: alle respondenten, n=1.000

Zelf een stem kunnen kiezen, een samenvatting van het boek, een indicatie van de resterende leesduur en gepersonaliseerde aanbevelingen zijn de meest interessante ontwikkelingen.

Achtergrond:

Consumenten tot 65 jaar hebben vaker interesse in

- Zelf een stem kiezen om naar te luisteren
- Switchen tussen lezen en luisteren in hetzelfde e-book

dan 65-plussers.

65-plussers zijn vaker geïnteresseerd in een samenvatting van het boek die je vooraf kunt lezen dan consumenten tot 65 jaar.

Midden- en hoogopgeleiden hebben vaker interesse in het switchen tussen lezen en luisteren in hetzelfde e-book dan laagopgeleiden.

D16a: In hoeverre is er bij u interesse voor de volgende ontwikkelingen met betrekking tot e-books en luisterboeken?
 Basis: Digitale lezers, n=1000, – Innovator, n=186

De interesse in ontwikkelingen verschilt niet echt per apparaat, maar er zijn wel verschillen in interesse tussen degene die alleen Nederlands lezen en die (ook) anderstalig lezen.

Zelf een stem kunnen kiezen om naar te luisteren staat niet in de top 3 bij degenen die Nederlands luisteren, maar wel bij andere talen.

Top3 Interesse in eventuele ontwikkelingen – per gebruikt apparaat

E-reader (n=636)		Smartphone (n=216)	
Een samenvatting van het boek die je vooraf kunt lezen	42%	Zelf een stem kiezen om naar te luisteren	42%
Een indicatie van hoe lang een boek ongeveer duurt om uit te lezen of te luisteren	36%	Een samenvatting van het boek die je vooraf kunt lezen	33%
Gepersonaliseerde aanbevelingen van boeken	34%	Een indicatie van hoe lang een boek ongeveer duurt om uit te lezen of te luisteren	32%
Tablet (n=217)		Laptop/PC (n=98)	
Een samenvatting van het boek die je vooraf kunt lezen	43%	Een indicatie van hoe lang een boek ongeveer duurt om uit te lezen of te luisteren	35%
Zelf een stem kiezen om naar te luisteren	36%	Zelf een stem kiezen om naar te luisteren	33%
Een indicatie van hoe lang een boek ongeveer duurt om uit te lezen of te luisteren	35%	Een samenvatting van het boek die je vooraf kunt lezen	28%

Top3 Interesse in eventuele ontwikkelingen – per taal

Alleen Nederlands (n=536)		Alleen Anderstalig (n=74)	
Een samenvatting van het boek die je vooraf kunt lezen	46%	Zelf een stem kiezen om naar te luisteren	35%
Een indicatie van hoe lang een boek ongeveer duurt om uit te lezen of te luisteren	37%	Een indicatie van hoe lang een boek ongeveer duurt om uit te lezen of te luisteren	33%
Gepersonaliseerde aanbevelingen van boeken	35%	Een samenvatting van het boek die je vooraf kunt lezen	32%
Zowel Nederlands- als anderstalig (n=251)			
Zelf een stem kiezen om naar te luisteren	39%		
Een indicatie van hoe lang een boek ongeveer duurt om uit te lezen of te luisteren	34%		
Gepersonaliseerde aanbevelingen van boeken	33%		

D16a: In hoeverre is er bij u interesse voor de volgende ontwikkelingen met betrekking tot e-books en luisterboeken?
Basis: alle respondenten, n=1.000

Digitale lezers doen diverse suggesties voor nieuwe ontwikkelingen binnen digitaal lezen.

Zo benoemt men o.a. : verschillende AI mogelijkheden, switchen tussen lezen en luisteren, visualisaties van teksten.

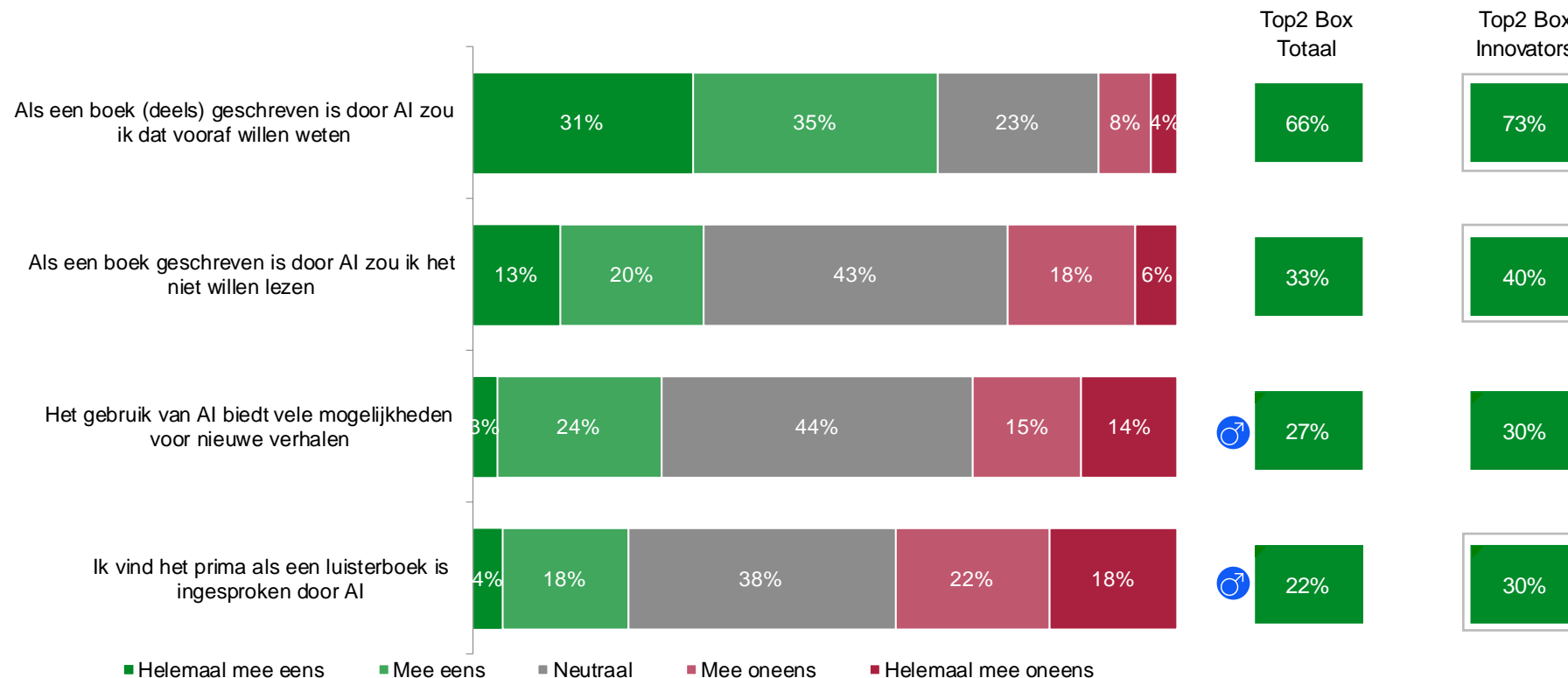
Wensen en verwachtingen voor nieuwe ontwikkelingen

Y01: Welke nieuwe ideeën die gaan over digitaal lezen of luisteren zou u graag ontwikkeld willen zien? Welke ontwikkelingen verwacht u in de toekomst?
Basis: alle respondenten, n=1.000

Een minderheid van de digitale lezers wijst het gebruik van AI met betrekking tot boeken af; 33% zou een AI geschreven boek niet willen lezen en 40% is negatief over het inspreken van luisterboeken door AI.

Houding ten opzichte van (digitaal) lezen*

Achtergrond:

Hoogopgeleiden geven vaker aan dat zij het vooraf willen weten als een boek (deels) is geschreven door AI.

35-plussers geven minder vaak aan dat zij online bijhouden welke boeken zij hebben gelezen, dan jongeren tot 35 jaar.

E15: Dan vragen we u nu even stil te staan bij uw interesse in (digitaal) lezen. Kunt u hieronder aangeven in hoeverre u het eens, of juist oneens bent met de volgende uitspraken?
 Basis: alle respondenten, n=1.000 – Innovator, n=186

* Zie bijlage voor de grafiek met de resultaten van alle uitgevraagde stellingen

Wat zijn manieren om doelgroepen te bereiken

Bevindingen uit dit hoofdstuk

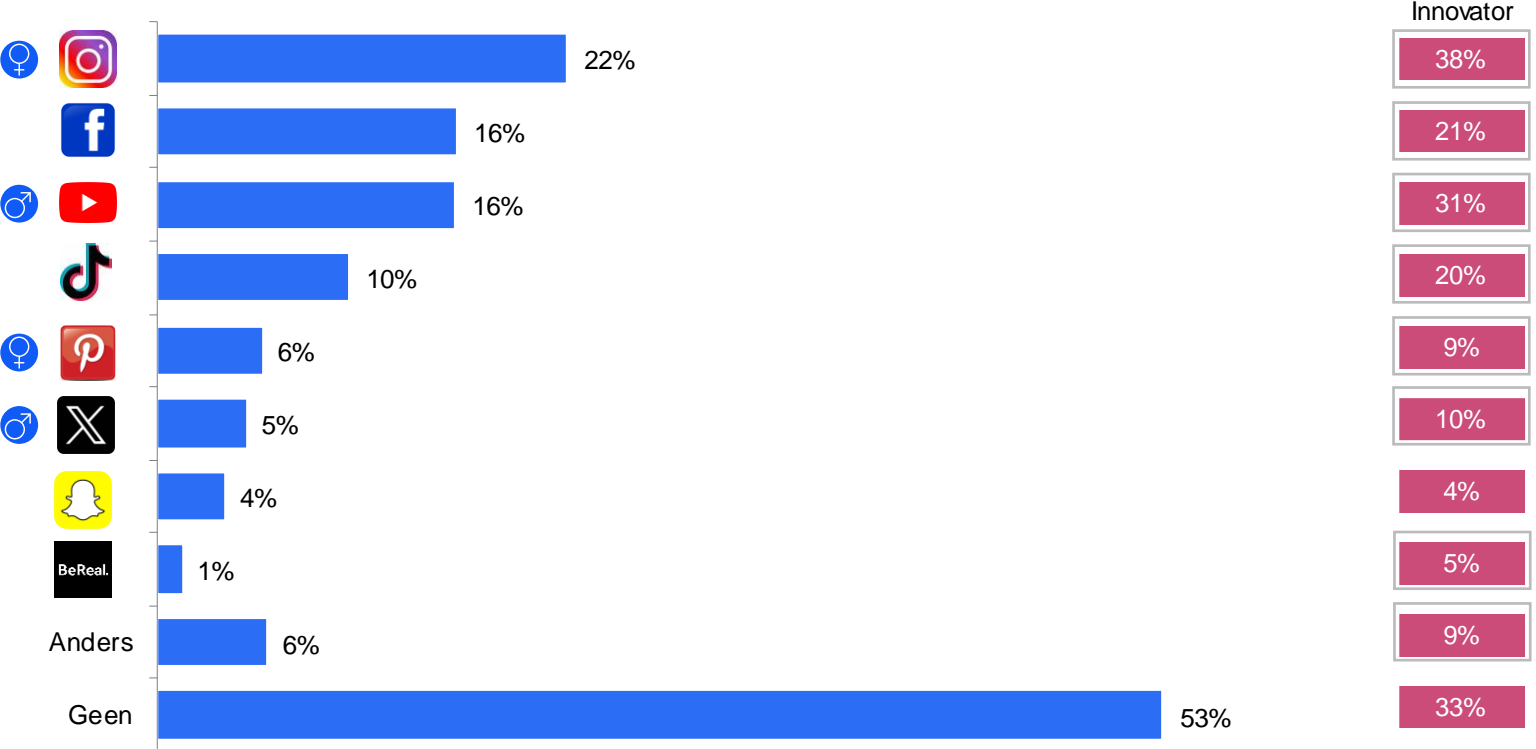
Bijna de helft van de digitale lezers gebruikt sociale media om informatie over boeken te verkrijgen. Instagram is het meest populair.

Als digitale lezers sociale media gebruiken met betrekking tot boeken, is dit vooral om te kijken of te luisteren naar reviews.

Bijna de helft van de digitale lezers gebruikt sociale media om informatie over boeken te verkrijgen.

Instagram is het meest populair.

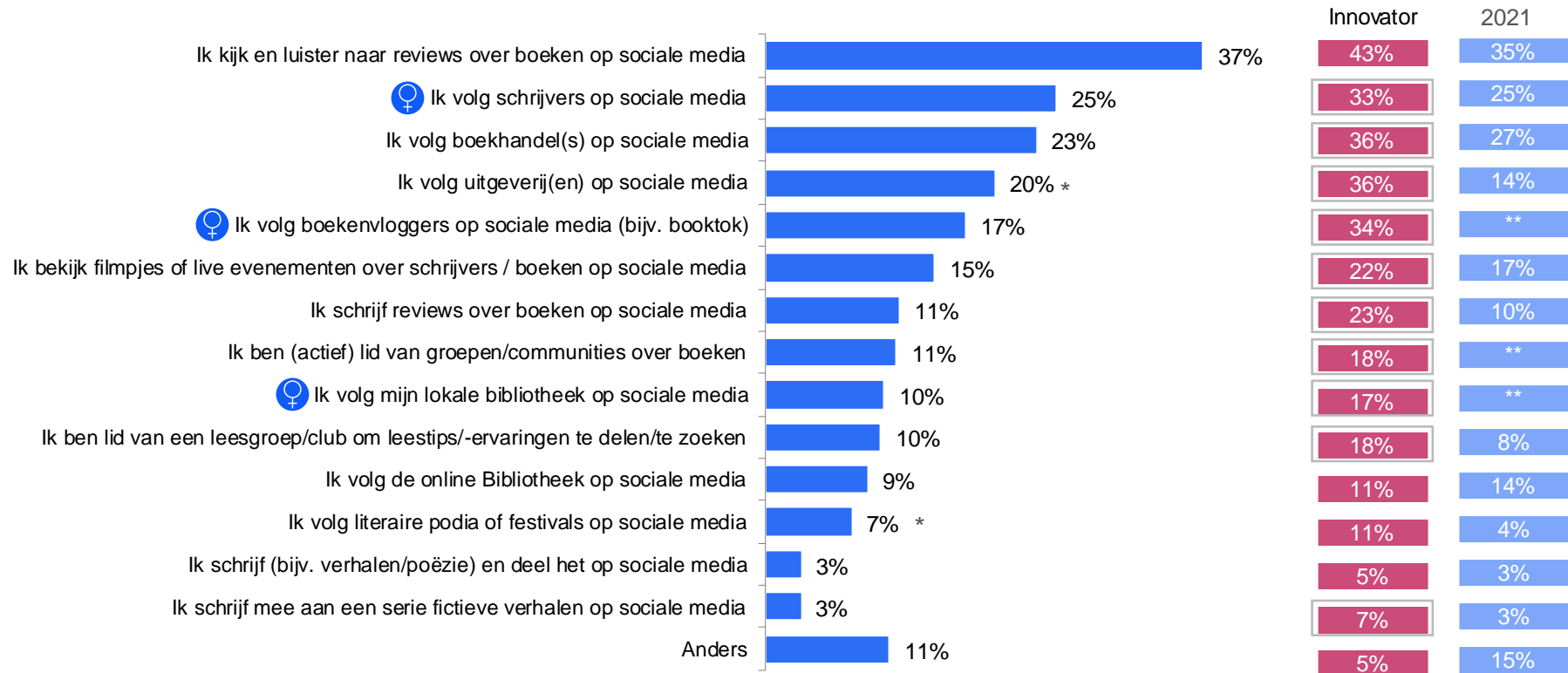
Welke sociale media kanalen gebruikt voor informatie over boeken

B18: Welke sociale media kanalen gebruikt u weleens om zich te informeren over boeken/lezen?
Basis: alle respondenten, n=1.000 – Innovator, n=186

Als digitale lezers sociale media gebruiken, is dit vooral om te kijken of te luisteren naar reviews.

Activiteiten rondom lezen via sociale media kanalen

Achtergrond:

Midden- en hoogopgeleiden volgen vaker schrijvers op sociale media dan laagopgeleiden.

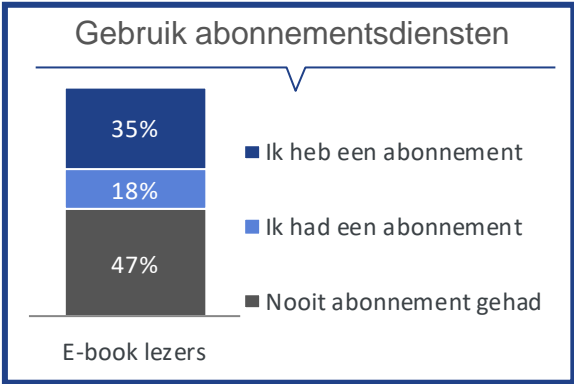
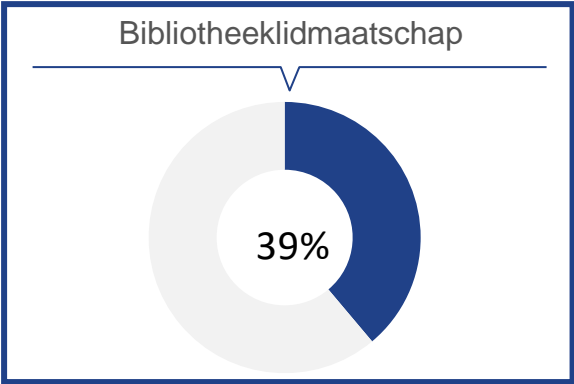
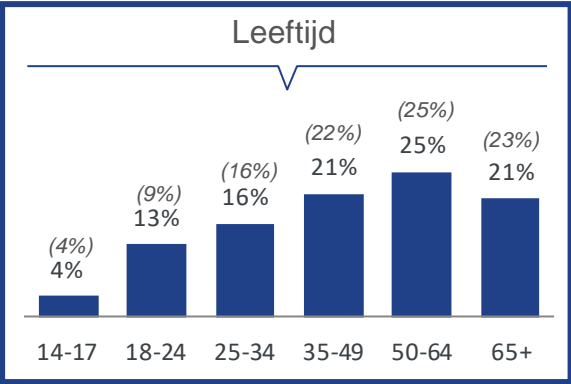
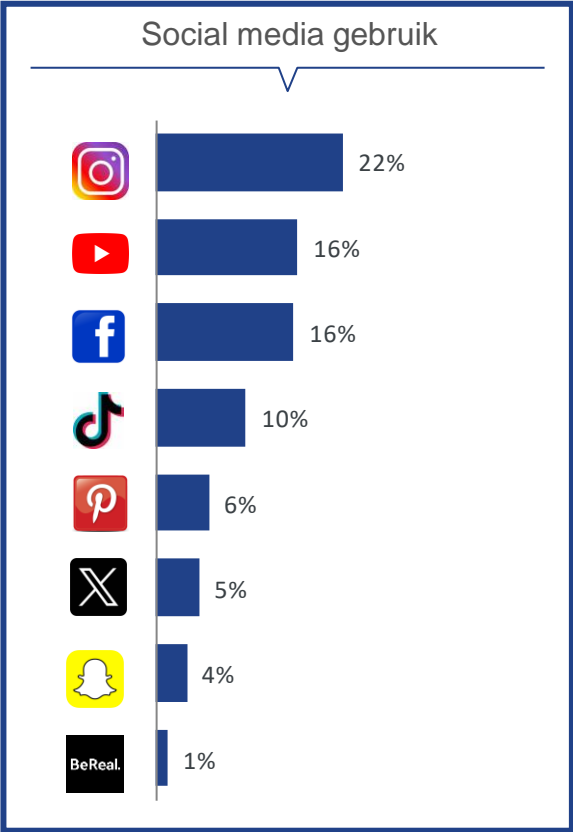
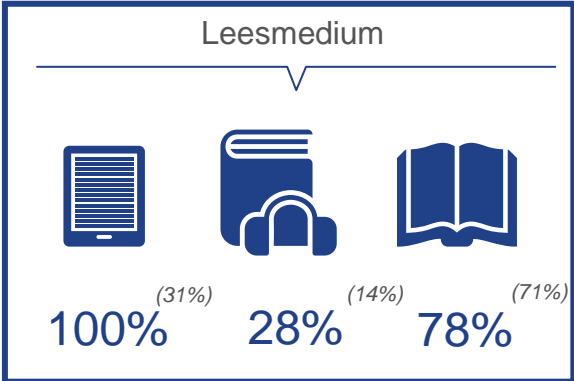
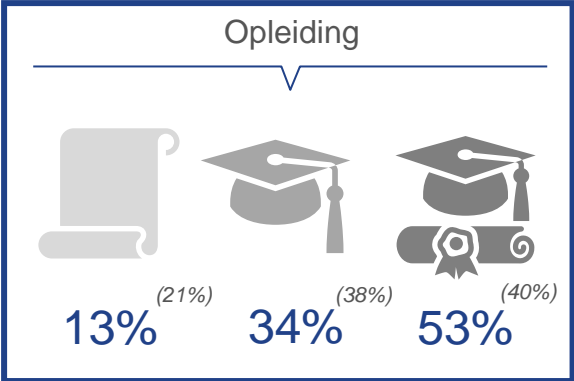
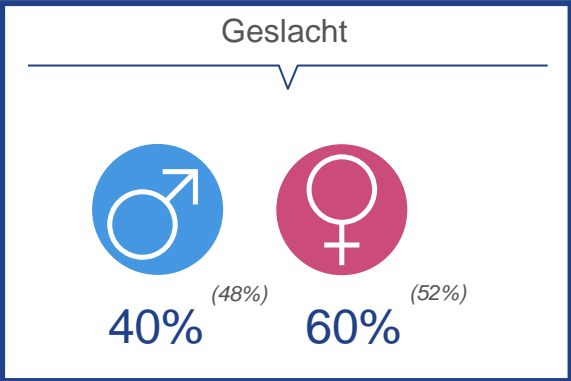
Laagopgeleiden delen vaker op sociale media wat zij hebben geschreven, dan midden- en hoogopgeleiden.

Consumenten met een beneden modaal inkomen volgen vaker boekenvloggers op sociale media dan consumenten met een modaal inkomen of hoger.

B19: Welke activiteiten rondom lezen doet u weleens op sociale media kanalen?
Basis: gebruikt sociale media, n=418 – Innovator, n=114

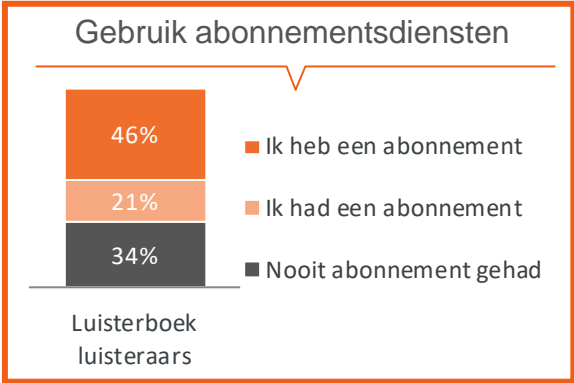
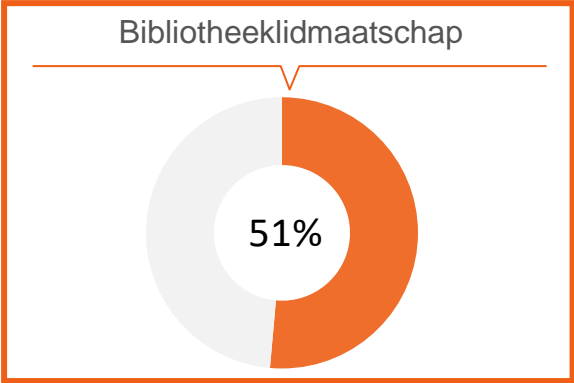
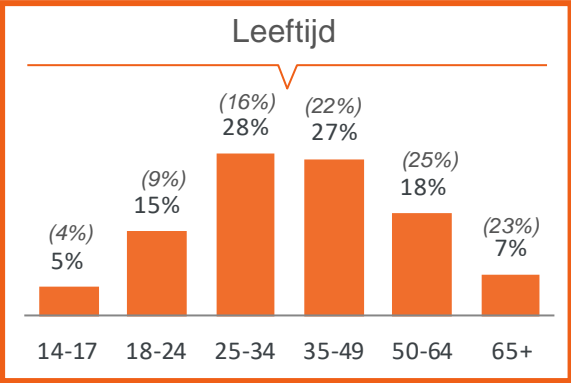
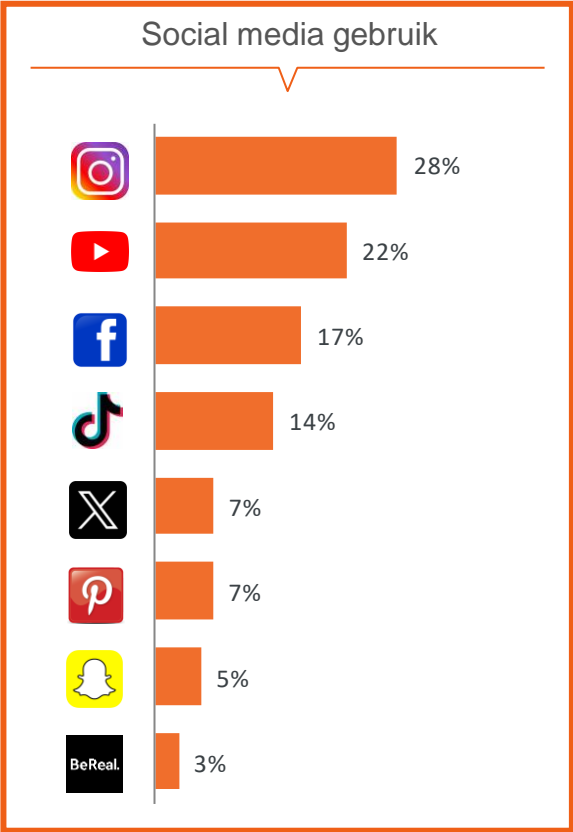
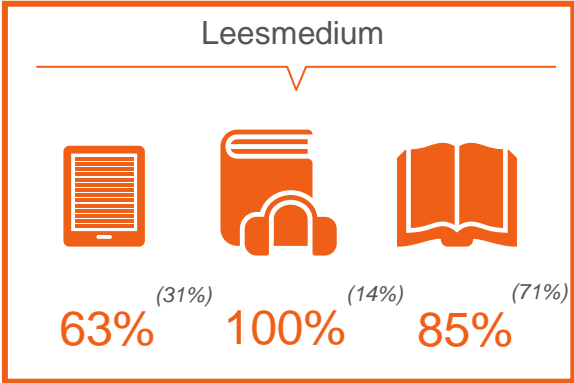
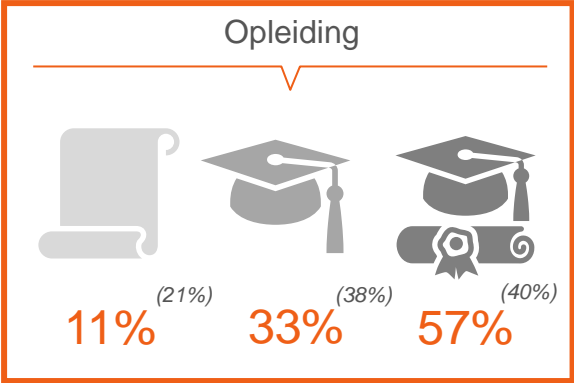
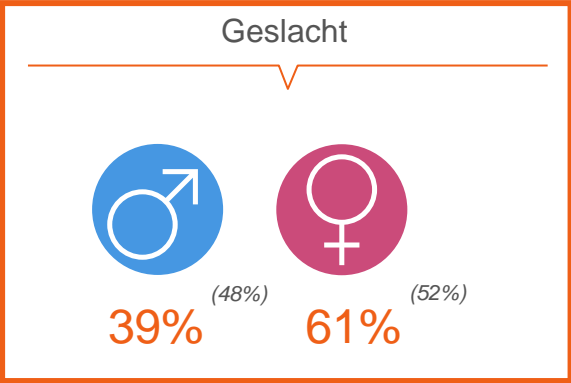
Profiel e-booklezers.

* (%) = NL Repre 14+

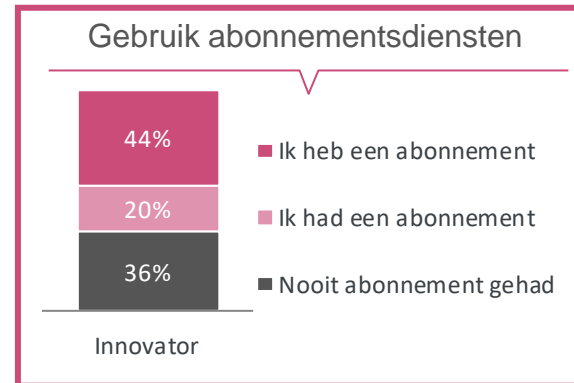
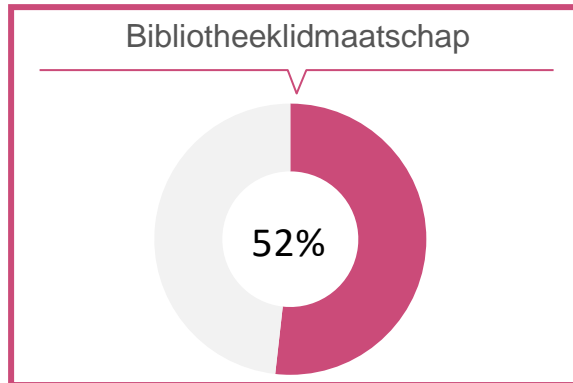
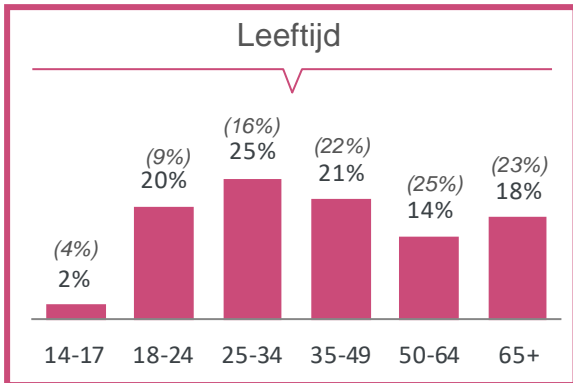
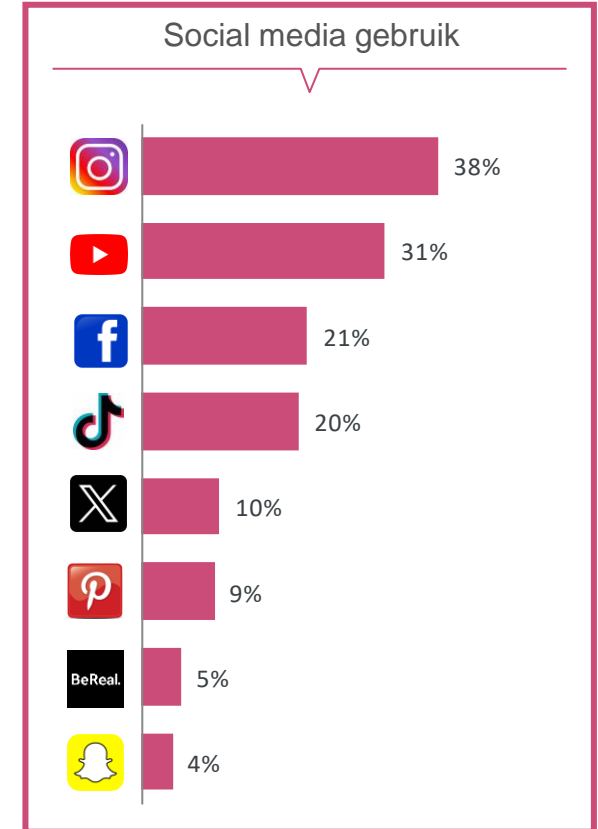
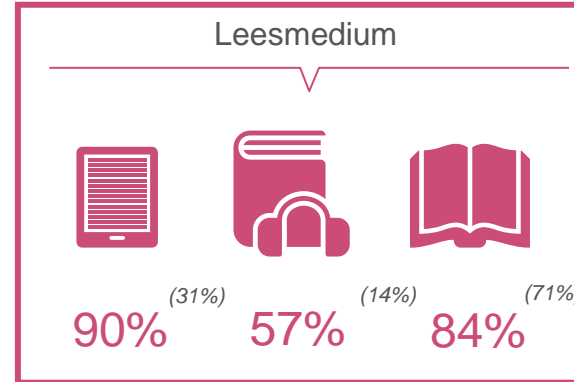
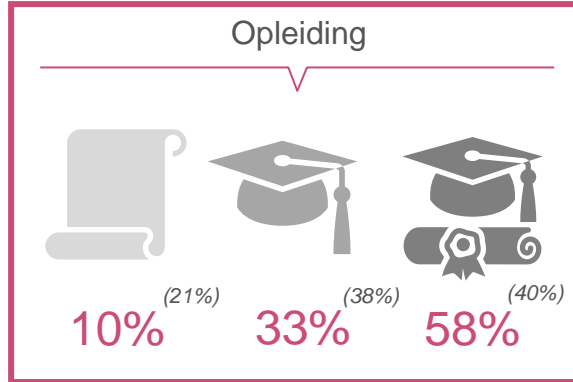
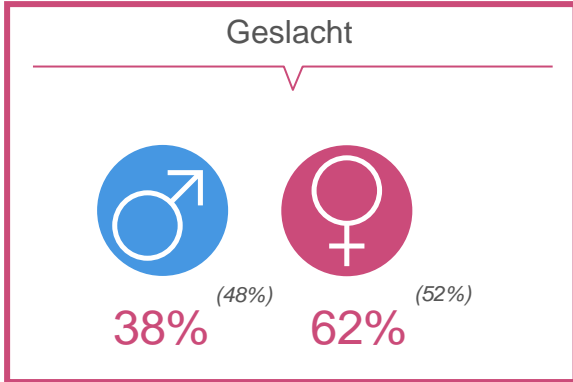
Profiel luisterboek luisteraars.

* (%) = NL Repre 14+

Profiel Innovatieve* lezers.

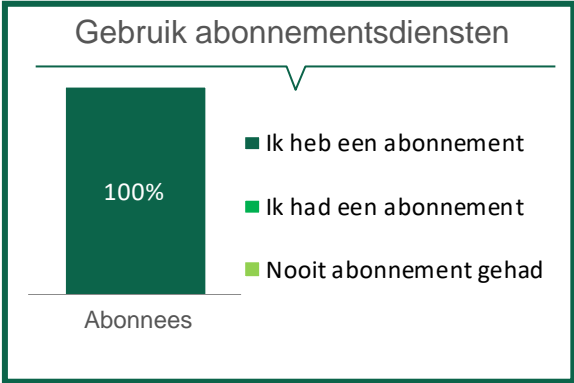
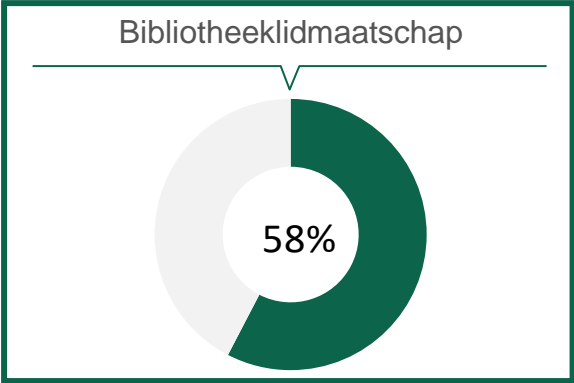
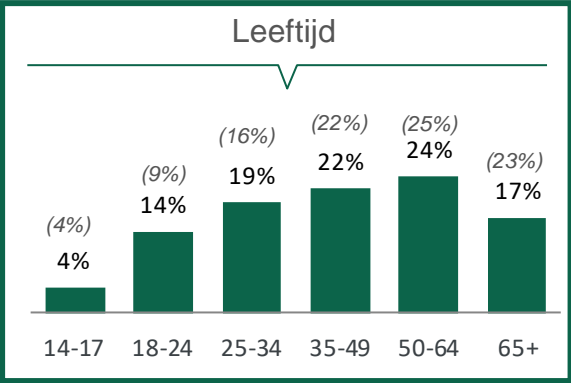
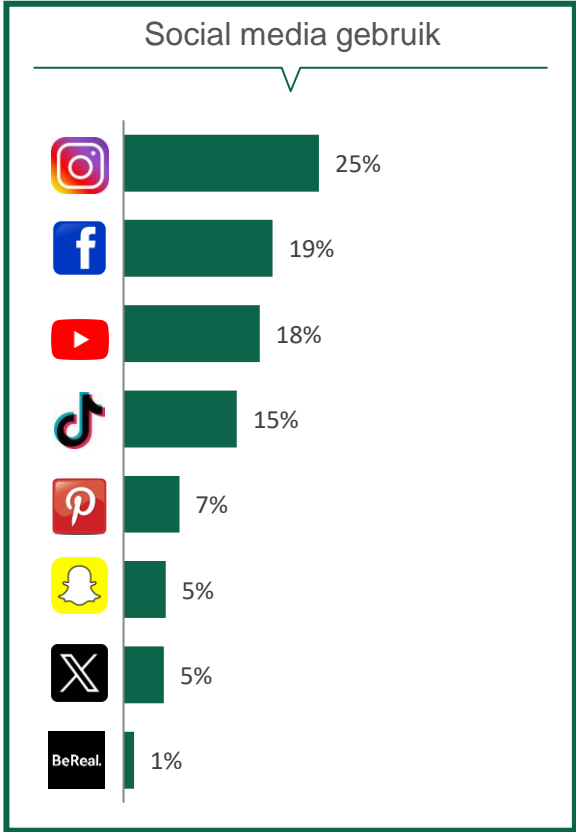
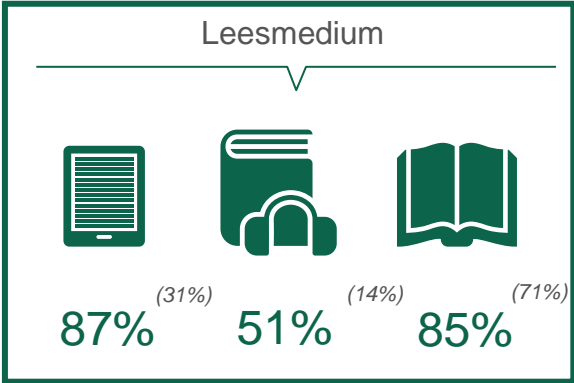
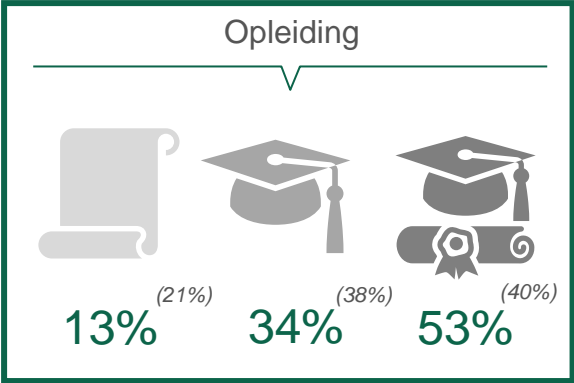
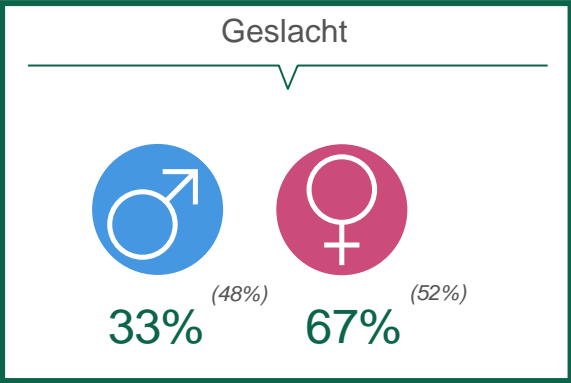
* (%) = NL Repre 14+

* Zie bijlage voor definitie van Innovator

Profiel digitale lezers met een abonnement.

* (%) = NL Repré 14+

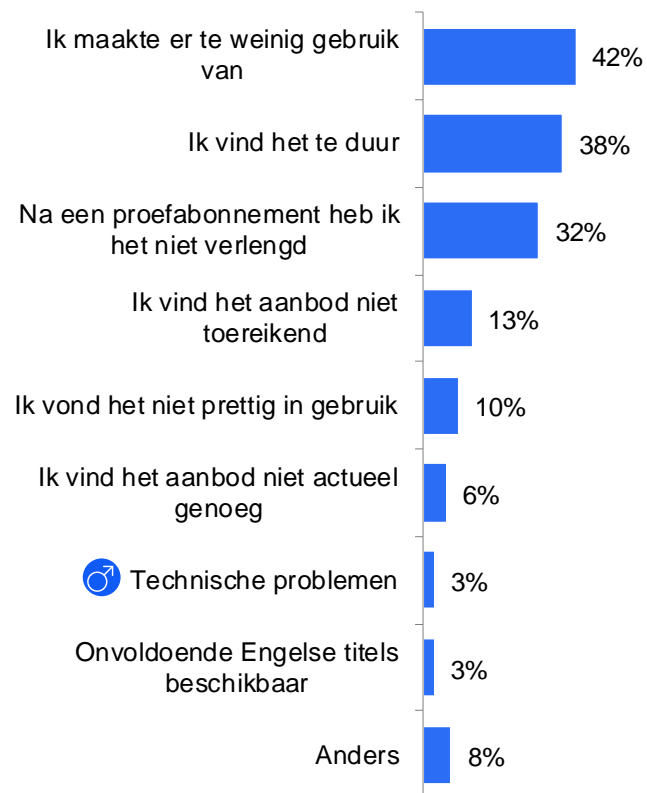

Bijlagen

Vorige abonnementsdienst & redenen om geen gebruik meer te maken van abonnementsdienst

	Ja, nu (n=340)	Ja, vroeger (n=184)
Bol.com Kobo Plus	17%	29%
Storytel	14%	30%
De online Bibliotheek	14%	8%
Bookchoice	10%	31%
Nextory	8%	7%
Bookbeat	6%	7%
Podimo	6%	6%
Boekies	4%	1%
 Audible	4%	5%
 Scribd	4%	1%
 Bookmate	3%	2%
Fluister	3%	1%
Anders	0%	1%
Geen eerder abonnement gehad	46%	3%

Achtergrond:

Consumenten tot 50 jaar maakten vaker gebruik van Storytel dan 50-plussers. Hetzelfde geldt voor innovators ten opzichte van niet-innovators.

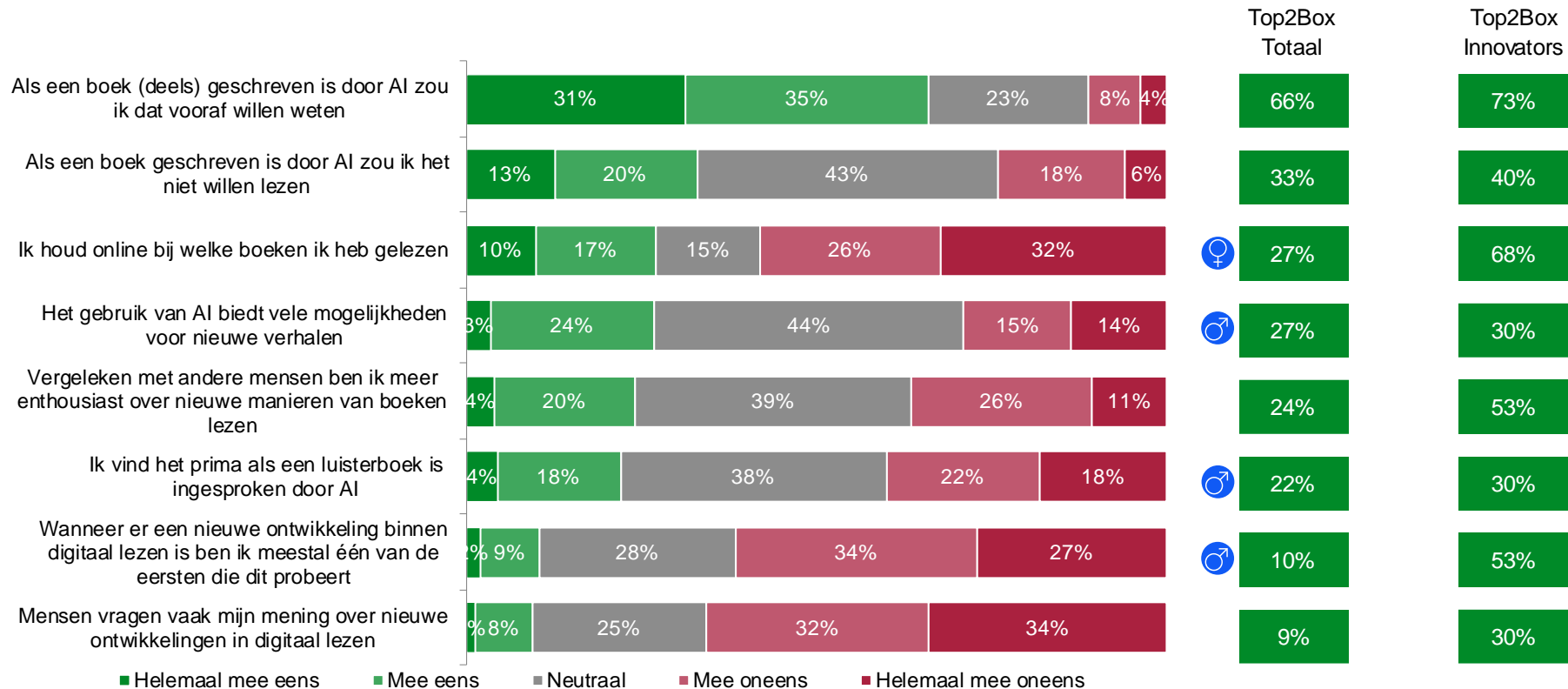
Innovators geven vaker als reden aan dat de abonnementsdienst technische problemen had en niet prettig in gebruik was dan niet-innovators.

Innovators geven minder vaak als reden aan dat zij na een proefabonnement de abonnementsdienst niet hebben verlengd, dan overige digitale lezers.

B03b: Van welke aanbieder(s) heeft u in het verleden een abonnement voor e-books en of luisterboeken gehad? | Basis: maakt(e) gebruik van abonnementsdienst

E04: Waarom maakt u niet meer gebruik van de abonnementsdienst voor e-books of luisterboeken? | Basis: maakte gebruik van abonnementsdienst, n=184

Houding ten opzichte van (digitaal) lezen

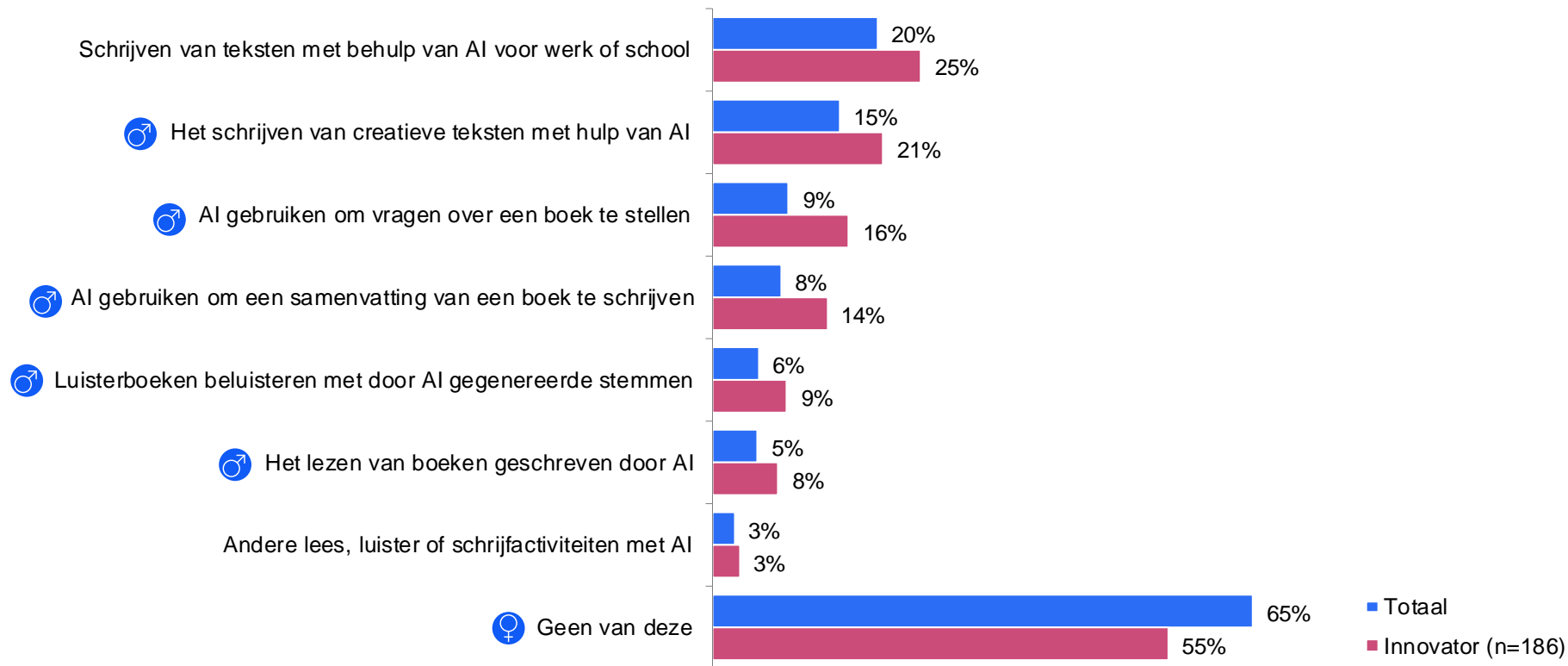
Achtergrond:

Hoogopgeleiden geven vaker aan dat het vooraf willen weten als een boek (deels) is geschreven door AI.

35-plussers geven minder vaak aan dat zij online bijhouden welke boeken zij hebben gelezen, dan jongeren tot 35 jaar. Hetzelfde geldt voor consumenten met een modaal inkomen of hoger ten opzichte van consumenten met een beneden modaal inkomen.

E15: Dan vragen we u nu even stil te staan bij uw interesse in (digitaal) lezen. Kunt u hieronder aangeven in hoeverre u het eens, of juist oneens bent met de volgende uitspraken?
Basis: alle respondenten, n=1.000

Gebruik van AI met betrekking tot boeken

Achtergrond:

Jongeren tot 35 jaar doen vrijwel weleens alle activiteiten met behulp van AI dan 35-plussers, m.u.v. het lezen van boeken geschreven door AI en andere lees, luister of schrijf activiteiten met AI.

Hoopopgeleiden schrijven vaker weleens teksten met behulp van AI voor werk of school en creatieve teksten met hulp van AI, dan midden- en laagopgeleiden.

Consumenten uit de A SEC klasse schrijven vaker creatieve teksten met hulp van AI, dan consumenten uit de B1 SEC klasse of lager.

D01: Welke van de volgende activiteiten doet u wel eens:
Basis: alle respondenten n=1.000

Definitie innovator

Innovator

Vastgesteld op basis van vraag E15.

Respondenten die 'Mee eens' of 'Helemaal mee eens' aangeven bij:

- a. Wanneer er een nieuwe ontwikkeling binnen digitaal lezen is (zoals een nieuw platform dat digitale boeken aanbiedt) ben ik meestal één van de eersten die dit probeert.

Of respondenten die 'Helemaal mee eens' aangeven bij één of meer van onderstaande antwoordopties:

- b. Ik houd online bij welke boeken ik heb gelezen.
- c. Mensen vragen vaak mijn mening over nieuwe ontwikkelingen in digitaal lezen.
- d. Vergeleken met andere mensen ben ik meer enthousiast over nieuwe manieren van boeken lezen.

Onderzoeksverantwoording

Methode

 Invulduur van de vragenlijst: circa 12 minuten

 Online (CAWI)

 Onderwerpen: eigen lezen- en leengedrag, nieuwe vormen van (digitaal) lezen, lezen algemeen, e-books, luisterboeken, online activiteiten, abonnementsdiensten luister- en e-books

Veldwerk

Periode 12-07-2024 tot en met 22-07-2024

Netto steekproef: n=1.000

Steekproef

De steekproef is verkregen via het GfK Online Panel en bestaat uit digitale lezers 14 jaar en ouder.

De steekproef is door middel van weging op celniveau Nederland representatief gemaakt op geslacht, leeftijd en opleiding.